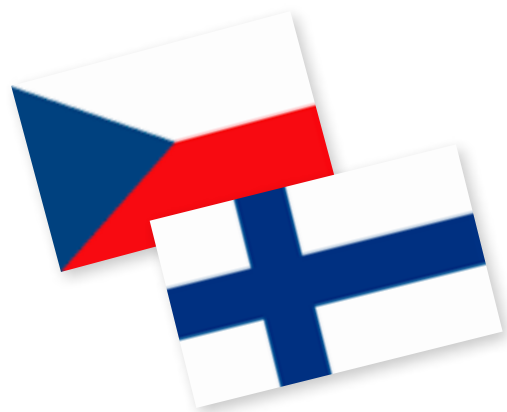

Näköala TŠEKKIIN

Suomi-Tšekki-seura ry:n julkaisu 2/2016

Suomi-Tšekki-seura ry

Kotisivut: www.suomi-tsekki-seura.fi
Sähköposti: info@suomi-tsekki-seura.fi
Seuran tilinumero:
Nordea 132330-109472
jäsenmaksu vuonna 2016: 25 e
56. vuosikerta

Näköala

TŠEKKIIN

Näköala Tšekkiin on Suomi-Tšekki-seura ry:n virallinen jäsenlehti, joka ilmestyy 1-2 kertaa vuodessa ja postitetaan kaikille seuran jäsenille sekä yhteistyökumppaneille.

Julkaisija:

Suomi-Tšekki-seura ry

Päätoimittaja:

Jari Aula, jariaula@hotmail.com

Lehden toimituskunta:

Jari Aula, Heikki Larmola, Petteri Peuranen

Lehteen kirjoittaneet vastaavat kaikki omista kirjoituksistaan.

Taitto: Liisa Lähteenmäki

Etukannen kuva: Trojan barokkipalatsi Prahassa. Kuva: Petteri Peuranen.

ISSN: 1459-420X

Painopaikka:

Näkövammaisten liiton kirjapaino 2016

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta **s. 3**
Hanne Lempinen

Tšekissä tapahtunutta **s. 4**
Utiskatsaus syksy 2016
Jari Aula ja Petteri Peuranen

Joulupukki matkaan jo käy... **s. 12**
Heikki Larmola

Tšekin opiskelua kotona ja ulkomailla **s. 16**
Eero Kettunen

Tšekki ja Slovakia
1900-luvulta eteenpäin
(jatko-osa luennosta Tšekit, slovakit ja Eurooppa Helsingin Kulttuuri-keskus Caisassa 22.3.2016) **s. 18**
Heikki Larmola

Kitaristi Radim Hladík kuollut **s. 24**
Nina Faconová

Uutta tšekkiläistä elokuvaa
Helsingissä **s. 26**
Eero Kettunen

Uusi fantasiakirjallisuus **s. 28**
Antonín K. K. Kudláč
Suomentanut Marjo Kauppinen

Seuran entinen puheenjohtaja Erkki Veräjänkorva kuollut **s. 33**

Tšekkipubi keskellä Pietaria **s. 34**
Petteri Peuranen

Menneitä tapahtumia **s. 36**

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Hanne Lempinen

Heippa kaikille!

Syksyllä Tšekin suurlähetystöön saapuivat uudet edustajat, uusi lähettiläs ja uusi konsuli. Odotamme innokkaina tulevaa yhteistyötä! Lehestä löytyy kuvakin uudesta suurlähettiläästä (jollette jo Linnanjuhliissa nähneet), kun olimme lähetystössä viettämässä Tšekin tasavallan päivää. 28.10.1918 Tšekkoslovakia itsenäistyi Itävalta-Unkarista.

Tätä kirjoittaessani vietetään Pyhän Mikulášin päivää. Joulukuun viidentenä päivänä Pyhä Nikolaus seurassaan enkeli ja piru ovat tuttu näky Tšekin kaduilla. Lapset laulavat heille ja saavat suklaata ja karkkeja. Me aikuiset vietämme sitten omaa juhlaamme tänään illalla Ravintola Vltavassa, toivottavasti ilman piruja.

Tänä syksynä tapahtumat ovat koostuneet mu-

siikista ja kirjallisuudesta. Mitäs ensi vuonna tehtäisiin? Itseäni kiinnostaisi edellä mainittujen lisäksi jokin urheilutapahtuma. Rohkeasti otta-
maan yhteyttä meihin ja kertomaan ideoistanne!
Ensi vuonna Suomi viettää 100-vuotista itsenäisyyttään, ja sitä seuraavana vuonna Tšekki perässä, kyllä nyt on syytä juhliin!

Ystävyysseuran hengessä, samalla kun toivotan kaikille oikein hyvää huomista Suomen itsenäisyyspäivää, niin laitan loppuun vielä linkin Tšekin kansallislauluun Kde domov můj, Missä kotini mun: www.youtube.com/watch?v=vTlvogPLLwc.

Ollaan ystävällisiä toisillemme!

Terkuin
Hanne

Tšekissä tapahtunutta

Uutiskatsaus syksy 2016

Jutut poimittu Tšekin radion uutisista aikavälillä syyskuu-joulukuu 2016.

LEGENDAARINEN VOIMISTELIJA VĚRA ČÁSLAVSKÁ KUOLLUT

Tiistaina 1. syyskuuta kuoli 74-vuotiaana legendaarinen voimistelija, 7-kertainen olympiavoittaja **Věra Čáslavská** (kuvassa). Tšekin menestyksekkäin olympiaurheilija taisteli pitkään haimasyöpää vastaan. Hänen kuolemansa kosketti koko Tšekkiä. Niin urheilun, kulttuurin kuin politiikankin merkkihenkilöt osoittivat kunnioitustaan ja osanottonsa menetyksen johdosta. "Věra Čáslavská oli yksi merkittävimmistä henkilöistä Tšekin urheilun historiassa. Hän oli aina esimerkkinä muille, paitasi urheilija-asenteensa, myös henkilökohtaisessakin elämässään osoittamansa ihailtavan taistelutahtonsa ansiosta. Čáslavská oli viime hetkiinsä asti täynnä energiaa, jota hän onnistui jakamaan kaikkialle ympärilleen. Tulemme suuresti kaipaamaan häntä", sanoi Tšekin Olympiakomitean puheenjohtaja **Jiří Kejval**. Pääministeri **Bohuslav Sobotkan** (ČSSD) mukaan Čáslavská ansaitsee tulla haudatuksi mitä suurimmin kunnianosoituksin, joita hänen panoksensa edellyttää. Valtiolisia kunnianosoituksia kannattaa myös koulu-, nuoriso- ja urheiluministeri **Katěřina Valachová** (ČSSD). Heidän mukaansa Tšekin tasavallan tulisi täyttää yksi Čáslavskán viimeisistä toiveista eli että Tšekki järjestäisi vuoden 2020 jälkeen voimistelun MM-kisat.

Čáslavská saavutti olympiakisoissa Tokiossa 1964 ja Meksikossa 1968 yhteensä seitsemän kultamitalia ja viiden renkaan alla kaikkiaan 11 mitalia. Hän oli myös nelinkertainen maailman- ja 11-kertainen Euroopan mestari ja valittiin neljäs-

ti Tšekkoslovakian vuoden urheilijaksi. Elokuun 1968 jälkeen, ilmaistuaan mielipiteensä Varsovan liiton joukkojen miehitettyä Tšekkoslovakian ja allekirjoitettuaan asiakirjan *Kaksi tuhatta sanaa* Čáslavská erotettiin Tšekkoslovakian Voimisteliitosta. Sen jälkeen hän omistautui liikuntakasvatustyöhön valmentaen nuoria voimistelijoita niin Prahassa kuin Meksikossakin. Čáslavskásta tuli alkuvuodesta 1990 Tšekkoslovakian tasavallan presidentiksi valitun **Václav Havelin** sosiaali- ja

urheiluasioiden neuvonantaja, heinäkuusta 1991 alkaen myös Havelin avustaja. Vuosina 1990–96 Čáslavská toimi Tšekkoslovakian ja sittemmin Tšekin Olympiakomitean puheenjohtajana ja lisäksi vuodesta 1995 aina vuoteen 2001 asti Kansainvälisen Olympiakomitean jäsenenä.

BIS: TŠEKISSÄ TOIMI VIIME VUONNA VAKOOJIA ERITYISESTI KIINASTA JA VENÄJÄLTÄ

Tšekissä toimivat viime vuonna aktiivisimmin Venäjän ja Kiinan tiedustelupalvelut. Kiinalaiset keskittyivät vaikutuksensa laajentamiseen Tšekin politiikassa ja taloudessa. Venäjä puolestaan johti viime vuonna Ukrainan ja Syyrian kriisejä koskevaa informaatio sotaa, mitä vastaan puolestaan Tšekki on syksyn mittaan kunnostautunut. Turvallisuustietopalvelu (BIS = *Bezpečnostní informační služba*) julkaisi 1.9. raporttinsa vuoden 2015 toiminnasta. Ulkomaiden tiedustelupalveluista viime vuonna hallitsevin oli aikaisempien vuosien tapaan Venäjä. BIS:n mukaan venäläiset pyrkivät heikentämään maan tiedotuspotentiaalia salatulla vaikuttamisella tšekkiläisiin medioihin ja internetiin sekä massiivisella propagandalla ja disinformaation tuottamisella. He yrittivät myös häiritä sisäistä yhteenkuuluvuutta ja NATO:n tai EU:n kaltaisten järjestöjen toimintakykyä levittämällä valheellista informaatiota, joka esimerkiksi synnytti virtuaalista sodan uhkaa.

BIS: ÄÄRILIIKKEIDEN KANNATTAJAT EIVÄT AIHEUTTANEET UHKAA TŠEKin DEMOKRATIALLE VIIME VUONNA

Turvallisuustietopalvelu BIS ei havainnut viime vuonna ääriliikkeiden aktiivisuutta, joka olisi merkinnyt konkreettista uhkaa maan demokraattiselle perustalle. Ääriliikkeet pyrkivät puhuttelemaan laajempia yleisöjä ja saavuttamaan niiden tuen. Viime vuosi oli siinä mielessä merkittävä, että maahanmuuttokriisin vuoksi oli paljon mielenosoituksia pakolaisia ja heidän auttajiaan vastaan. Oikeistolaiset ääriliikkeet solmivat BIS:n mukaan kontakteja populististen ja pakolaisvastaisten ainesten kesken. Turvallisuusriskin aiheuttivat

myös vasemmistolaiset ääriliikkeiden edustajat, joiden ensisijaisena tavoitteena BIS:n mukaan oli tilanteen tulehduttaminen ja konfliktien synnyttäminen.

Tšekistä matkusti viime vuonna seitsemän ihmistä Syyriaan tarkoituksenaan liittyä terroristijärjestöihin, kuten esim. Islamilaiseen valtioon (IS). Nämä henkilöt ovat taustaltaan islamilaisesta maailmasta, ja he ovat asuneet Tšekissä vain lyhyen ajan. Heidän paluunsa EU-alueelle edustaisi vakavaa turvallisuusuhkaa mahdollisiin terrorihyökkäyksiin osallistumisen vuoksi. Tšekkiläisten tiedotusvälineiden mukaan IS kykeni viime vuonna suorittamaan merkittäviä terrori-iskuja, jotka koskettivat myös Eurooppaa. BIS alkoi seurata IS:n ideologiaa ja tekoja sympatisoivien henkilöiden aktiivisuutta. Kotimaan muslimeiden nuoremman sukupolven edustajista paljastui muutamia IS:n kannattajia. Enemmistöllä heistä esiintyi mielenpiteitä, jotka ilmaisivat psyykkistä epävakautta, turhautumista tai suoraan sairautta, ilmoitti BIS vuosiraportissaan. Kenelläkään Tšekin muslimista ei BIS:in mukaan ollut kytkentöjä islamistisiin ryhmittymiin, eikä usein edes mihinkään paikalliseen muslimiyhteisöön. Tiedotusvälineet korostivat myös, että tšekkiläiset muslimit muutamaa poikkeusta lukuunottamatta julkisesti tuomitsivat IS:n toimet.

HALLITUS TULEE PÄÄTTÄMÄÄN SIRUKORTTIEN KÄYTTÖÖNOTOSTA

Hallitus päättää sirullisten henkilötunnusteiden käyttöönotosta. Sirullisella henkilökortilla ihmiset voivat kirjautua valtionhallinnon erilaisiin järjestelmiin ja toimittaa asioita ilman käyntiä virastoissa. Sirullisia henkilökortin voivat kansalaiset hankkia jo nyt, mutta se maksaa 500 kruunua. Tulevaisuudessa korttien myöntäminen pitäisi olla ilmaista. Se riippuu henkilötodistuksia koskevan lain muuttamisesta, jota sisäministeriö on valmisteellut. Hallituksen lähtökohtana on, että lain oletetaan astuvan voimaan vuoden 2018 alusta.

Henkilöllisyystodistuksen sirulla tulee olla ns. autenttinen todiste, jonka on määrä palvella kansalaisen etätunnistusta julkishallinnon alustoilla.

Henkilöllisyyden todistaminen pitäisi olla yksinkertaisempaa ja tapahtua näin virastojen lisäksi myös etänä. Ihmiset voisivat näin toimittaa asiakirjansa suoraan kotoa tarvitsematta mennä virastoon. Muina tavoitteina uusille henkilötodistuksille on tarjota haltijoilleen sähköinen allekirjoitus ja taata näin sen käyttö allekirjoitettaessa sähköisiä asiakirjoja. Sisäministeriö arvioi, että henkilökorttien käyttöönottokustannusten ei ensimmäisenä vuotena pitäisi ylittää 250 miljoonaa kruunua.

RAUTATIEHALLINTO ALOITTAU VUODEN LOPPUUN MENNESSÄ 80 ASEMAN KORJAUSTYÖT

Rautatiehallinto aloittaa 80 aseman korjaukset, joihin on vuoden loppuun mennessä myönnetty 166 miljoonaa kruunua. Rautatiehallinto otti vastuulleen kaikkiaan 1575 asemaa ja muuta rakennusta Tšekin Rautateiltä (České Dráhy) heinäkuun alussa 2016. Rautatiehallinto suunnittelee korjaavansa 200 asemaa yli kahdeksan miljardin kruunun budjetilla. Tämän hetken ensimmäinen vaihe koskee pienehköjä korjauksia, jotka eivät vaadi rakennuslupaa. Yleensä on kyse ikkunoiden ja ovien vaihdosta, katosten ja kattorakenteiden korjauksista sekä julkisivujen ehostamisesta. Myös matkustajatiloja korjataan, mm. odotussalien sisustusta, asemahalleja ja sosiaalitiloja. Toisessa vaiheessa haluaa asemien uusi omistaja tehdä suurempia rakenteellisia uudistuksia Břeclavin, Kuřimin, Hradec Královén, Turnovin (kuvassa), Lipník nad Bečvoum, Přerovin ja Sokolovin asemilla.

” Tšekin nukketheateritaiteella on pitkät perinteet.

PRESIDENTTI ZEMAN JÄTTI PALKITSEMATTAA HOLOKAUSTIN UHRIN POLIITTISEN KIISTAN TAKIA

Tiibetin poliittisen johtajan **Dalai-laman** tapaminen suututti presidentti **Miloš Zemanin** siinä määrin, että hän jätti kulttuuriministeri **Daniel Hermanin** sedän palkitsematta holokaustin muistamisen eteen tehdystä elämäntyöstä. Hermanin 88-vuotias setä **George Brady** selvisi toisen maailmansodan aikana natsien juutalaisvainosta ja joukkotuhosta eli holokaustista. Brady joutui Auschwitzin keskitysleirille, jossa hänen vanhempansa ja sisarensa menehtyivät. Sodan jälkeen Kanadaan muuttaneen Bradyn piti saada holokaustista selviytymisen johdosta elämäntyöpalinto Prahan linnassa lokakuun lopulla. Ministeri Herman kuitenkin tapasi presidentin toiveen vastaisesti separatistina ja valtion vihollisena pidetyn Tiibetin johtajan. Tämä ei sovi Zemanin agendaan, koska presidentti haluaa tiivistää taloudellista yhteistyötä Kiinan kanssa.

SLOVAKIAN PRESIDENTTI KISKA PITÄÄ TŠEKKOSLOVAKIAA SLOVAKIAN ITSENÄISYYDEN PERUSTANA

Slovakian presidentti **Andrej Kiska** arvioi Bratislavassa Tšekkoslovakian merkitystä suvereenin Slovakian syntymisen perustana. Hän puhui tilaisuudessa Tšekkoslovakian perustamisen vuosipäivän yhteydessä. ”Olen ylpeä Slovakian kansalainen ja niin kauniin Slovakiamme presidentti, mutta tiedän, että sen synty, tämä kaikki alkoi juuri vuonna 1918”, lausui Kiska Tšekkoslovakian valtion muistomerkillä, jolle hän laski kukka-

kimpun. Hän lisäsi tulleen ennen kaikkea kun-
nioittamaan Tšekkoslovakian valtion perustajia.
"Maailmassa ei ehkä ole kahta muuta maata, jotka
olisivat toisilleen niin läheiset kuin Tšekki ja Slo-
vakia, ja näin on juuri siksi, että olemme joskus
yhdessä ne luoneet", Kiska huomautti.

PARANTUMATTOMASTI SAIRAIDEN LASTEN HOITO ON TŠEKISSÄ HUONOSTI SAATAVILLA

Lasten palliatiivinen hoito on asiantuntijoiden mu-
kaan Tšekissä vielä lapsenkengissä. Hoito, jota
arvioiden mukaan tarvitsee noin 2000 lapsipotilasta,
ei ole järjestelmällisesti rahoitettua, ker-
toivat Horovicen sairaalan lastenosaston vastaava
Mahulena Mojžišová ja Prahan Motolin sairaalan
lastenklinikan lääkäri **Lucie Hrdličková**. Asi-
antuntijat ovat Hrdličkován mukaan yksimielisiä
viidestä ongelmakohdasta lasten saattohoidossa.
Nämä ongelmat johtavat siihen, että järjestelmä
vaikuttaa kokonaisuudeltaan järjestäytymättömäl-
tä. Vaikeutena on muun muassa maallikkojen ja
asiantuntijoiden puutteellinen tiedonsaanti, ra-
joitettu hoidon saatavuus ja rahoitus. Sairaiden
lasten perheet joutuvat usein sosiaaliseen eristyk-
seen, koskien myös rahoituspulmia, sillä toinen
vanhemmista joutuu useimmiten irtisanoutumaan
työstään ja jäämään kotiin sairaan lapsensa kans-
sa. Tšekissä on vain neljä organisaatiota, jotka
turvaavat lasten saattohoidon kotiympäristössä, ja
ne toimivat Prahassa, Brnossa, Ostravassa ja Olo-
moucissa. Niiden palvelut eivät ole julkisen sai-
rasvakuutuksen korvauksen piirissä. Sairaalassa
tapahtuvaa saattohoitoa lapsipotilaille ei Mojžišo-
ván mukaan ole lainkaan tarjolla.

TŠEKKILÄINEN JA SLOVAKIALAINEN NUKKETEATTERITAIDE UNESCON AINEETTOMAN KULTTUURIPERINNÖN LUETTELOON

YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö
UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön luet-
teloon on kirjattu tšekkiläinen ja slovakialainen
nukketeatteritaide. Unescon erityistoimikunta
lisäsi hiljattain kokouksessaan Addis Abebassa

luetteloon perinteitä ja tapoja. Tšekin tasavallal-
la on jo perintöluettelossa slaavilainen *verbuňk*,
laskiaiskulkueet, Hlinečekin naamiot, ja kuninkai-
den ajelu Kaakkois-Tšekissä. Yhdessä muutamien
muiden maiden kanssa Tšekki on aiemmin saanut
luetteloon kirjattua myös haukankasvatuksen.

Tšekin nukketeatteritaiteella on pitkät perinteet.
Nykyisin maassa toimii yhdeksän ammattimaista
nukketeatteria, satakunta riippumatonta ryhmää
ja 300 harrastelijaryhmää. Vielä viime vuosisadan
puolivälissä oli olemassa suunnilleen 3000 ko-
koonpanoa. Nukkeperinteen edistämiseksi järjes-
tetään vuotuisesti joukko festivaaleja. *Loutkářská
Chrudim* on toiminut vuodesta 1951 ja se on lajis-
saan Euroopan vanhin.

Krušnohořín-alueen hakemus (yhdessä Saksan
Erzegebirgen kanssa) on myös uudelleen käsitte-
lyssä pääsystä Unescon maailmanperintölistalle,
mahdollisesti vuoden 2018 alusta. Alueella on säi-
lynnyt niin keskiaikaista kuin uudempaakin kaivos-
toimintaa.

17 % TŠEKEISTÄ OTTAA LAINAA JOULUKSI, NELJÄNNEKSI JOHTAA ULOSOTTOON

Asiantuntijoiden mukaan hälyttävä tieto on, että
tänä jouluna 17 % tuottavassa iässä olevista tše-
keistä – siis noin 1,2 miljoonaa – ottaa lainaa joulun
viettoa varten. Näistä noin 27 % johtaa kuitenkin
ulosottomenettelyyn. Jopa 119.000 ihmistä (12,5
%), jotka haluavat rahoittaa lainalla joulunsa, on
jo nykyisin ulosotossa. Tiedot selviävät tämän vuo-
den marraskuussa toteutetusta Tšekin Ulosottoka-
marin kattavasta tutkimuksesta.

V4-MAAT TUKEVAT BALKANIN MAIDEN NOPEAA PÄÄSYÄ EU-JÄSENIKSI

Vyšehrad-ryhmän (ns. V4-maat) tukevat eteläisen Balkanin maiden nopeaa pääsyä EU:n jäseniksi. Tšekin, Slovakian, Puolan ja Unkarin ulkoministerit sopivat lehdistötilaisuudessaan Varsovassa, että Balkanin maiden integraatio Euroopan Unioniin auttaisi tasapainottamaan Balkanin tilannetta ja parantamaan itse EU:n turvallisuutta, sillä tuon alueen kautta kulkee yksi tärkeimmistä pakolaisväylistä Keski-Eurooppaan. Tšekin ulkoministeri **Lubomír Zaorálek** ilmoitti, että Vyšehrad-maat tulevat edelleenkin auttamaan Balkanin maita pakolaisvirtojen valvonnassa. Ministeri Zaorálekin mukaan neuvotteluissa, joihin osallistui myös unionin diplomatian päällikkö **Federica Mogherini**, V4-maat kannattivat selkeästi EU:n laajentumista, vaikka se ei ole monissa eurooppalaisissa maissa itsestäänselvää. "Laajentuminen on yhteydessä näiden maiden vakauteen ja turvallisuuskysymyksiin", sanoi Zaorálek.

TŠEKin NELJÄSLUOKKALAISET MATEMATIIKASSA JA LUONNONTIETEISSÄ KESKIARVON YLÄPUOLELLA

Kansainvälisessä TIMSS-tutkimuksessa (Trends in International Mathematics and Science Study) arvioidaan 4. ja 8. luokan oppilaiden matematiikan ja luonnontieteiden osaamista. TIMSS:ssa osaamisen arviointi perustuu PISA:an verrattuna vahvemmin osallistujamaiden matematiikan ja luonnontieteiden opetussuunnitelmiin. Tutkimuksia on tehty joka neljäs vuosi 1995–2015 (osallistujamaat myös vaihtelevat, samoin se, ovatko mukana molemmat ikäryhmät vai jompikumpi niistä). Hankkeessa ei arvioida niinkään yksittäisiä oppilaita, kouluja tai opettajia, vaan tarkoituksena on kehittää koulutusjärjestelmää sekä matematiikan ja luonnontieteiden opetusta osallistujamaissa. (lähde: Jyväskylän yliopisto / www.jyu.fi). Tšekin neljäsluokkalaiset sijoittuivat vuoden 2015 tutkimuksessa keskitason yläpuolelle. Vuoden 2007 romahduksesta ikäluokan tulokset ovat asteittain parantuneet. Tšekissä testeihin osallistui viime

vuonna yli 5000 oppilasta 159 koulusta. Kaikkiaan TIMSS:n arvoinnissa oli mukana 49 maan (eurooppalaisten ohella mm. Kanada, USA, Japani, Chile ja Etelä-Afrikka) neljäsluokkalaiset, joista parhaat tulokset saavutti Singapore. Suomea arvioitiin tällä kertaa vain neljäsluokkalaisten osalta ja suomalaisoppilaiden osaaminen oli aiempaan verrattuna valitettavasti heikentynyt.

LIBERECIN ELÄINTARHASSA ENSIMMÄISET HIMALAJANKORPPIKOTKAT

Ensimmäistä kertaa Liberecin eläintarhan lähes 100-vuotisessa historiassa vierailijat voivat nähdä himalajankorppikotkia. Kyse on ensimmäisistä tämän lajin poikasista, joita on onnistuttu Tšekissä kasvattamaan. ČTK:lle asiasta kertoi eläintarhan edustaja **Barbara Tesařová**. Näytteillä tämän uhanalaisen lajin koiras ja naaras ovat olleet vasta muutaman päivän, vaikka ne kuoriutuivat jo keväällä. "Ne ovat tottuneet olemaan mahdollisimman pitkään vanhempiensa kanssa", kertoo libereciläinen eläintieteilijä **Jan Hanel**. Biologisten vanhempiensa kanssa korppikotkan poikaset eivät ole kuitenkaan olleet. "Toisella oli varaemona harmaakorppikotkanaaras, joka piti poikasta kuin omaansa ruokkien sitä," kertoi eläintieteilijä. Toinen poikanen oli erillään naapurihäkissä, jotta niillä olisi ainakin näköyhteys. "Yhteen emme voineet niitä laittaa. Ne ovat erossa toisistaan noin 30 päivää. Korppikotkilla on vain yksi poikanen", totesi Jan Hanel. Himalajankorppikotkien onnistuneessa hoidossa on libereciläisillä eläintieteilijöillä suuri ansio. Muninnan hoiti naaras Ústí nad Labemin eläintarhasta. Hautominen ei siellä ole

onnistunut kertaakaan viime vuosina. Siksi tämän vuoden ensimmäiset munat laitettiin keinopesään Liberecissä, missä asiasta on suuresti kokemusta. Liberecin eläintarha on vielä ensimmäinen maailmassa, missä keinohedelmöityksen seurauksena on syntynyt nuori kotka. Jan Hanelin mukaan korppikotkan hautominen onkin erittäin vaativaa.

ERBENIN KYTICESTÄ SARJAKUVA

12 nuorta tšekkiläispiirtäjää on luonut **Karel Jaromír Erbenin** (1811-1870) (kuvassa) runoelman *Kytice* (Kukkakimppu, vain osin suomennettu) pohjalta sarjakuvan, jossa ovat mukana kaikki teokseen kuuluvat balladit, vaikkakin piirrosten hahmot esiintyvät vaihtelevissa ympäristöissä ja eri hahmoina. Sarjakuvakirjan myötä juhlistetaan kirjailijan 205. syntymäpäivää. Jo aiemmin kustantamo *Garamond* on julkaissut teokseen perustuvan sarjakuvakirjan. Uuden kustantajan nimi on *Transmedialist*. Kukkakimppu aiotaan sisällyttää suunnitteilla olevaan Tšekin Grimm-julkaisuun. Sen tarkoituksena on herättää intohimoa ja kiinnostusta tšekkiläistä mytologiaa, taruja, traditioita ja rituaaleja kohtaan, jotka ovat jo vuosisatoja vaikuttaneet ihmisten elämään. Erbenin kokoelmasta on ainoana suomennettu tarina *Vrba* (Paju), sekin jo 1930-luvulla.

MINIMIPALKAN TULISI OLLA 12.000 KRUUNUA VUONNA 2018

Minimipalkan pitäisi Tšekissä olla vuodesta 2018 alkaen suurin piirtein 12.000 kruunua, totesi Tšekin tv:n **Václav Moravec**in Kysymykset-ohjelmassa ammattiliittojen Tšekkiläis-määriläisen kamarin puheenjohtaja **Josef Středula**. Tulevasta vuodesta alkaen minimipalkka kohoaa 11 prosentilla 11.000 kruunuun. Středula uskoo, että hallitus toteuttaa ohjelmansa mukaisesti 40 prosentin minimipalkkatason. Teollisuus- ja liikenneliiton varapresidentti **Raděk Špicar**ia häiritsee, että minimipalkka ei ole sidottu talouden kehitykseen, vaan siitä päättävät poliitikot.

Nykyinen minimipalkkataso on suunnilleen 9900 kruunua (noin 370 euroa), mikä on noin 36 % keskipalkasta. "Se ei ole mikään korkea raja.

Euroopan parlamentti keskustelee jopa 60 prosentin tasosta. Ongelmana meillä on, että minimipalkka on alle köyhyysrajan. Ihminen, joka työskentelee 40 tuntia viikossa, ansaitsee niin vähän, että voi suoraan mennä sosiaalitoimistoon hakemaan avustuksia", lisäsi Středula.

PRAHAN ELÄINTARHASSA KÄVI 1,4 MILJOONAA VIERASTA - UUSI ENNÄTYS

Prahan eläintarhassa on tänä vuonna käynyt jo 1,4 miljoonaa ihmistä, ensimmäistä kertaa sen 85-vuotisessa historiassa. Juhlavieras oli prahalainen **Luboš Holan**, joka saapui vierailulle kahden lapsenlapsensa kanssa.

TŠEKin TYÖTTÖMYYS LASKI MARRASKUUSSA 4,9%:IIN

Marraskuussa lievästi yllättäneen työttömyyden laskun jälkeen tulee työttömyys lähikuukausina jälleen nousemaan takaisin yli viiden prosentin. Syynä on ennen kaikkea kausitöiden ja määräai-

kaisten työsuhteiden päättyminen. Sen jälkeen tietenkin alkaa asiantuntijoiden mukaan työttömyys jälleen laskea, mutta hitaammalla vauhdilla. Työmarkkinat näet alkavat olla äärirajoillaan, huomauttavat eräät taloustieteilijät. Tšekin työttömyys laski marraskuussa 4,9 prosenttiin. Toimistojen tiedossa oli 362.755 työnhakijaa, vähiten sitten joulukuun 2008. Sitä vastoin avoimia paikkoja työnantajat tarjosivat eniten marraskuun 2007 jälkeen: 135.300 avointa työpaikkaa. Yhtä vapaata paikkaa hakee nyt keskimäärin 2,7 henkilöä. Alimmillaan työttömyys oli Plzeňin läänissä (3,3 %) ja suurimmillaan Ústí nad Labemin läänissä (marraskuun lopussa 7,6 %).

SNĚMOVNA = TŠEKin PARLAMENTTI HYVÄKSYI TUPAKOINNINVASTAISEN LAIN

Tupakoitsijat eivät ilmeisesti enää sytytä savukkeitaan ravintoloissa ja muissa ravitsemusliikkeissä ensi vuoden toukokuun jälkeen. Täydellisen tupakointikiellon tuo ns. tupakoinninvastainen laki, jonka parlamentti juuri hyväksyi. Ravinto-oloitsijat eivät voi edes perustaa tupakkahuoneita. Tupakointi on siten mahdollista vain ravintoloiden sisäpihoilla tai ulkotiloissa. Lakiesitys menee seuraavaksi senaatin käsittelyyn. Entinen terveydenhuoltoministeri **Němeček** toivotti tervetulleeksi sen, että kolmen vuoden ponnistelun jälkeen edustajat hyväksyivät tupakoinninvastaisen lain. Hän on tyytyväinen, että hänen tiiminsä työ ei ole mennyt hukkaan.

Pääministeri **Bohuslav Sobotka** (ČSSD) piti tupakoinninvastaisen lain hyväksymistä parlamentissa kansalaisten terveyden suojelun voittona markkinavoimia vastaan. Hallitus teki hänen mukaansa tietäväksi, että se suhtautuu vakavasti pyrkimyksensä luokitella Tšekki sivistysvaltioiden joukkoon, missä suojellaan kansalaisten terveyttä. Sobotka toivoo, että määräys menisi läpi myös senaatissa. On tärkeää pitää kiinni lain muodosta, jotta se astuisi voimaan ensi vuonna.

POSTI KALLISTUU

Tšekin posti korottaa tammikuusta 2017 alkaen kirjelähetysten hintaa ulkomaille viidellä kruunul-

” Aika näyttää, väheneekö oluen kulutus.

la, paketit kallistuvat 20 kruunulla. Tämä selviää yhtiön nettisivuilla olevasta hinnastosta. Syynä korotuksiin on pakko peittää näiden palveluiden kustannukset, sanoi Tšekin postin tiedottaja **Matyáš Vitík**. Ilmeisesti Tšekissä on samoja ongelmia kuin Suomessakin eli postilähetysten määrä pienenee, mutta kustannukset palveluiden tarjoamisesta eivät.

SYRJÄYTETTY ENTINEN KHL-TUOMARI LÖYSI UUDEN TYÖN TŠEKin LIIGASTA

Kesällä yllättäen ja hieman epämääräisin perustein Venäjän monikansallisesta jääkiekkoliigasta, KHL:sta syrjäytetty erotuomari **Vjatcheslav Bulanov** on tehnyt sopimuksen *Tipsport Extraliga*an loppukaudeksi 2016–17. Toiminta Venäjällä tuntuu olevan ”raakaa” ja joskus jopa mielivaltaista: kolmesti **Andrei Starovoitovin** muistopalkinnolla eli ns. kultaisella pillillä KHL:ssa palkittu ja monissa MM-kisoissa tuominut arvostettu oikeudenjakaja menetti ammattinsa ilman tarkempia perusteluja. Marraskuinen viiden pelin testijakso onnistui ja Tšekin erotuomarijohtaja **Pavel Halas** tarjosi Bulanoville mahdollisuuden edelleen harjoittaa ammattiaan. Bulanov ei toki asettaudu Tšekkiin pysyvästi, vaan käy siellä noin kymmenen päivän ja viiden ottelun jaksoissa tukikohtanaan prahalainen hotelli. Vierailujen välillä hän pääsee käymään perheensä luona koti-Moskovassa. KHL:ssa toimii tällä kaudella kaksi tšekkiläistä päätuomaria **Antonín Jeřábek** (3. kausi) ja **Martin Fraňo** (1. kausi), heillä on vastaava systeemi kuin Bulanovilla, mutta suuret etäisyydet ja alituinen matkustaminen on huomattavasti rankempaa (KHL:n pisin matka on Zagrebista Vladivostokiin yli 10.000 km, lyhimmätkin etäisyydet noin 300 km!).

Lev Praha edusti Tšekkiä KHL:ssa kaksi kautta 2012-14, joista jälkimmäisellä se selvisi **Kari Jalosen** valmentamana aina Gagarin-cupin finaaliin (ensimmäisenä ei-venäläisenä joukkueena!) hävi-
ten kuitenkin mestaruuden Metallurg Magnitogorskille voitoin 3-4. Jos nousu huipulle oli nopea, romahdus tuli kuin "salama kirkkaalta taivaalta": konkurssi kesällä 2014 päätti seuran toiminnan kokonaan - Levin tilalle tuli muuten Helsingin Jokerit.

TŠEKKI NOSTAMASSA OLUEN HINTAA HUOMATTAVASTI?

Maailman janoisin kansa oluen kulutuksen suhteen (140 litraa henkeä kohti vuodessa) joutuu pian tiukan paikan eteen, jos hallituksen kaavailut toteutuvat, samoin pienten baarien omistajia odottavat ankeat ajat. Oluen hintaa halutaan nostaa 10 prosentilla - samaan tyyliin kuin Viro on "raistamassa" olutkansaa. Pienyrittäjien kohtaloksi koituu ennemmin EET- eli myynnintarkkailujärjestelmä, johon noin 40.000 anniskelupaikkaa ollaan

liittämässä. Monilla ei ole varaa ostaa nykyaikaista maksupäätettä ja internet-liittymää, joilla hallitus haluaa valvoa baareja ja kerätä samalla 660 miljoonaa euroa lisää verotuloja. Aika näyttää, väheneekö oluen kulutus (kansanterveydelliset vaikutukset), tuottaako kiristytvä verotus odotusten mukaan, mikä on pienyrittäjien kohtalo. EET ainakin on jo johtanut lukuisiin mielenosoituksiin eri puolilla maata. (3.11. HS:ia mukaillen)

"KOIRA-URHEILUN" CANICROSSIN EM-KULTAA TŠEKin MARTINA ŠTĚPÁNKOVÁLLE

Canicross on varsin uusi urheilulaji, jota harrastetaan koiran kanssa. Moni on joskus varmaan nähnyt koiravaljakkoita talvisin, joko reellä tai suksilla koiran tai koirien juostessa huimaa vauhtia edessä? Aloittelijalle turvallisinta on varmaan istua reessä valjakon vetäessä, suksilla voi tulla tasapaino-ongelmia... Hurjannäköistä touhua tämä valjakohiihto, mutta vauhti vain kiihtyy, jos suksien tilalla on maastopyörä! Nové Město na Morávěssa järjestettiin lokakuun puolivälissä canicrossin EM-kisat. Voiton vei Tšekin **Martina Štěpánková** (kuvassa).

Tämä kilpailumuoto on englanniksi "mushing"; muita alalajeja ovat canicross (koirajuoksu), scooter (koirapolautailu) sekä talviset skijöring (koirahiihto) ja pulka (koirakelkkailu).

Uutiskoosteen kokosivat ja toimittivat Jari Aula ja Petteri Peuranen.

Joulupukki matkaan jo käy...

Teksti: Heikki Larmola Kuvat: Pixabay

Pian jännitys lapsiperheissä taas tiivistyy (tai tämän lehden ilmestyessä on jo tiivistynyt): tuleeko se joulupukki käymään lahjasäkkeineen Coca Cola -yhtiön jo valmiista hahmosta kehittämässä punaisessa pompassaan ja tonttulakissaan, parta valkoisena, tuuheana ja kikkaraisena kuin äsken syöty joulupuuro. Nykyään lahjasäkki ja sen sisältö lienevät lapsille kiinnostavampia kuin sen kantaja, vaikka

on joulupukki varusteineen kaikkineen sellainen ilmeystys, että se kyllä kiinnittää varmasti lasten huomion. Joulupukin kerrotaan olevan vanha kuin ikuisuus. Kukaan ei muista aikaa, ettei joulupukkia olisi ollut.

N y k y ä ä n lapsia tuskin pelotellaan pukin mukanaan tuomilla pajunvitsoilla, joilla tuhmia lapsia luvattiin piiskata ja jättää heidät ilman lahjoja.

Minun lapsuudessani tällaisia uhkauksia vielä saatettiin esittää. En silti ole koskaan kuullut kenestäkään pikkuviikarista, joka olisi saanut vain piiskoja ja jäänyt

paitsi lahjoista.

Joskus pukki saattaa vahingossa paljastua naapurin sedäksi, mutta tällainen on tietysti vain varapukki. Olen itsekin joskus esittänyt mainittua kyseenalaista varapukkia, ja yhtenä jouluna perheen vahvakätinen nelivuotias poika oli aivan vähällä kiskaista suojavaarustukseni irti. Hänen isänsä ehti hätiin aivan viime sekunneilla.

Meillä Suomessa väitetään, että joulupukki tonttuarmeijoineen asuu Suomen Lapissa ja peräti Korvatunturilla Venäjän rajan kupeessa. Varmaankin joulupukki ja venäläinen pakkasukko ovat hyviä tuttuja keskenään. Vaan kyllä minä aikoinaan ihmettelin, että miten se joulupukki yhdessä hujauksessa ehtii tänne Etelä-Suomeen ja vieläpä useaan kotiin melkein samanaikaisesti. Ei se selvinnyt silloin, ja tokkopa selviää nytkään, vaikka kvanttimekaniikan syvälliset tuntijat ovat saaneet fysikaalisen hiukkasen olemaan samanaikaisesti useassa paikassa. Joulupukkia he eivät tietääkseni ole yrittäneet siirrellä.

Joulupukki ei kuitenkaan ole syntynyt Suomen Lapissa. Ainakin hänen esi-isänsä löytyvät huomattavasti etelämpää: toinen nykyisen Turkin alueelta Vähästä Aasiasta ja toinen juuri puolesta välistä Tšekinmaalta. Kummatkin on julistettu peräti pyhimyksiksi, joten arvovaltaa riittää.

Eteläisempi esi-isä on vanhempi ja ehkä yleisemmin juuri joulupukin esi-isänä tunnettu. Hän oli kreikkalainen **Pyhä Nikolaos Ihmeidentekijä**, joka oli Myran kaupungin piispa. Hänet on kanonisoitu pyhimykseksi sekä idän ortodoksisessa kirkossa että lännen roomalais-katolisessa kirkossa. Pyhä Nikolaos eli noin vuosina 270–342 jKr. Hän oli kreikkalainen, koska tuohon aikaan turkkilaisista ei Vähässä Aasiassa vielä tiedetty, ja asutus-

keskukset olivat pääasiallisesti joko kreikkalaisia tai enimmäkseen kreikankielisiä keisarillisen Rooman kaksikielisessä imperiumissa. Myran kaupungin nimi on nykyisin Demre ja se sijaitsee Turkin Vähän Aasian eteläisellä rannikolla Lyykiassa. Nykyisessä Lounais-Turkissa Antalyan alueella sijainnutta Myyraa ei siis pidä sekoittaa antiikin ajan kreikkalaiseen Smyrnaan, joka on nykyisin Izmir, Turkin kolmanneksi suurin kaupunki.

Tšekkiläinen esi-isä on tietenkin varhainen Přemysl-sukuinen ruhtinas Václav eli Tšekinmaan suojeluspyhimys, joka eli vuosina 907-935 jKr. Hänet liitetään lahjanantajien joukkoon lähinnä Englantiin levinneestä ja siellä kehitellystä legendasta *Good King Wenceslas*, josta tehtyä joululaulua lauletaan Tapanina anglosaksisessa maailmassa vieläkin. Brittiläisen tarinan mukaan hyvä kuningas **Venceslaus** lähti paaši-pojan saattamana jakamaan tapaninpäivänä almuja köyhille hyytävässä pakkasviimassa ja lumituiskussa. Kun paaši-poika ei olisi halunnut enää jatkaa, Venceslas käski hänen kulkea jalanjäljissään. Suomalaisen sadun ”Joulupukkia etsimässä” mukaan tontut lähtivät ensinnä etsimään joulupukkia Tšekinmaalta, jossa kuningas Venceslas jakoi lahjoja lapsille – huom! ei 6. joulukuuta, kuten Mikuláš, vaan kymmenen päivää myöhemmin. Miksi, en tiedä, koska en ole saanut käsiini kyseistä suomalaista lasten kirjaa.

Kreikkalainen pyhä Nikolaos

Pyhä Nikolaos on monen maan ja kaupungin pyhimys – onhan hän molempien kirkkojen kanonisoinut. Lisäksi hän on mm. merenkävijöiden, kalastajien, asianajajien, apteekkareiden, oikeusmurhien uhrien ja lasten suojeluspyhimys. Saa siinä pyhimys pitää kiirettä!

Legendan mukaan **Nikolaos** syntyi vuosien 261-280 välillä Lyykian Patarassa. Hänen täsmällinen syntymäaikansa tiedetään siis yhtä huonosti kuin sittemmin **Jan Husin**. Suurmiehistä kun ei lapsena aina tiedä, tuleeko heistä suurmiehiä vai ei, mutta kuolinajat tiedetään paremmin. Ajat olivat levottomia, varsinkin kun **Diocletianuksen** ja **Konstantinus Suuren** välisenä aikana lukuisat eri yrittäjät kilpailivat korkeimman keisarin eli *augustuksen* asemasta. Nikolaoksen isä **Teophanes**

ja äiti **Nonna** kuolivat ruttoon. Nuori Nikolaos peri suuren omaisuuden. Hänen setänsä, joka oli luostarin esimies, otti hänet kasvatettavakseen. Nikolaoksesta tuli luostariveli, mutta ei kuitenkaan munkkia. Hän oli näin päätynyt Myraan eli nykyiseen Demreen, joka oli tuohon aikaan melko huomattava kaupunki, jossa mm. keisari **Hadrianus** oli yli puolitoista sataa vuotta aikaisemmin vierailut. Myös apostoli **Paavali** oli kulkenut Myran kautta matkallaan tuomittavaksi Roomaan; olihan **Paavali** aikoinaan peräti Rooman kansalainen, mitä arvoa muilla apostoleilla evankelista **Luukasta** lukuun ottamatta ei ollut.

Nikolaos toimi Myran piispana ehkä noin vuonna 300. Silloinen keisari Diocletianus pani toimeen viimeiset kristittyjen vainot, joten Nikolaoksen oli paettava. Diocletianuksen kuoltua ja Konstantinuksen palautettua kristittyjen oikeudet Nikolaos palasi hoitamaan piispan virkaansa vuonna 313. Tällöin hän auttoi nälänhädästä kärsiviä mm. jakamalla vehnää.

Nikolaos luultavasti osallistui myös ensimmäiseen Nikean kirkolliskokoukseen, joskaan häntä ei mainita erikseen 318 osanottajan joukosta. Oletus perustuu, paitsi perimätietoon, myös joihinkin asiakirjalähteisiin. Väitetään, että juuri hän ajoi läpi nykyisin vakiintuneen kolminaisuusopin niin, että se virallistettiin, kun sitä vastoin sen kieltäneet areiolaiset julistettiin harhaoppisiksi.

Nikolaos kuoli joulukuun 6. vuonna 343. Mikulášin päivä on siis hänen kuolinpäivänsä. Sekä katolinen että ortodoksinen kirkko muistavat Nikolaosta joulukuun 6:nä.

Legendan mukaan Nikolaos kiinnitti erityistä huomiota lapsiin, joten keskiajalta lähtien häntä on pidetty lasten suojeluspyhimyksenä. Alankoissa lapsille annettiin lahjoja Nikolaoksen muistoksi, kylläkin jo joulukuun 5:nä. **Martin Luther** piti Nikolauksen juhlaa liian paavillisena ja kehitti jouluaatoksi 24.12. *Christkind*-juhlan, jossa lahjat jakoi **Jeesus**-lapsi eikä Nikolaos. Niinpä Tšekissäkin jouluaaton lahjat jakaa Jeesus. Protestantiset hollantilaiset siirtolaiset veivät Nikolaos-perintensä mukanaan Pohjois-Amerikkaan. Usean vuosisadan mittaan Yhdysvalloissa legendaarisesta Nikolaoksesta muodostui **Santa Claus**, joulupukki, punaisine nuttuineen. Santa Claus on liikkeellä

Amerikassa vasta myöhään jouluaattoiltana tai peräti jouluyönä, kuten meilläkin.

Suomeen lahjoja jakava Nikolaos ilmestyi harmaanuttuisena tai susiturkkisena joskus 1800-luvun alussa, jollaisena hän säilyi pitkälle toiseen maailmansotaan saakka. Kun amerikkalainen kulttuuri Yhdysvaltain sotilaallisen voiton ja materiaallisen ylivoiman seurauksena löi lopullisesti läpi Euroopassakin, suomalainen joulupukki omaksui Santa Clausin hahmon.

Hyvä ruhtinas Václav (Venceslaus)

Varhainen Přemyslien sukuun tai klaaniin kuullut ruhtinas **Václav**, joka eli 900-luvun ensipuoliskolla, oli tšekkien kansallispyhimys, jonka ratsastajapatsas Prahassa sijaitsee, kuten tunnettua, Václavské náměstín (Václavinaukion) yläpäässä heti toisen kansallisen ylpeyden, Kansallismuseon edessä. On kiinnostavaa, että legenda hänestä oikeamielisenä kuninkaana ja almujen antajana elää myös etäisessä Englannissa.

Veljensä murhauttamaksi joutunut Václav piileksii ja uinuu ritarijoukkoineen Blaník-vuorella. Kun Tšekinmaata uhkaa pahin turmio vieraiden soturien ahdistellessa maata kaikilta neljältä taholta, Praha kuihtuu kuolemaan ja vihollisen ruoskat paukahtelevat kaikkialla. Näin jatkuu, kunnes Tšekinmaa on kukistunut niin pieneksi, että se mahtuu yhteen ainoaan vaunuun, kun Bykovicen lampi täyttyy verellä reunojaan myöten – vasta silloin Blaníkin kuiva tammi alkaa viheriöidä ja kuivunut lähde pulppuaa taas vettä. Vasta silloin Blaník-vuoren sisällä uinuneet ritarit heräävät ja rientävät ruhtinas Václavin johdolla avuksi.

Tätä tarinaa on kerrottu sukupolvesta toiseen. Mutta saa sitä ihmetellä, missä Václav sutureineen oikein piileksi Valkeanvuoren taistelun jälkeen tai silloin, kun ruotsalais-suomalaiset kulkivat ryöstellen pitkin Tšekinmaata. Missä he olivat, kun Hitlerin *Wehrmacht* otti maan haltuunsa ja missä silloin, kun Varsovan liiton joukot Neuvostoliiton johdolla tarjosivat vähemmän kaivattua ”veljellistä apuaan” oikein panssarivaunujen voimin. Kyllä Václav varmaan aikoinaan oli hyvä mies, mutta kun pyhimys on kerran kuollut, hän kuolleena pyssy, kuten muutkin ihmiset.

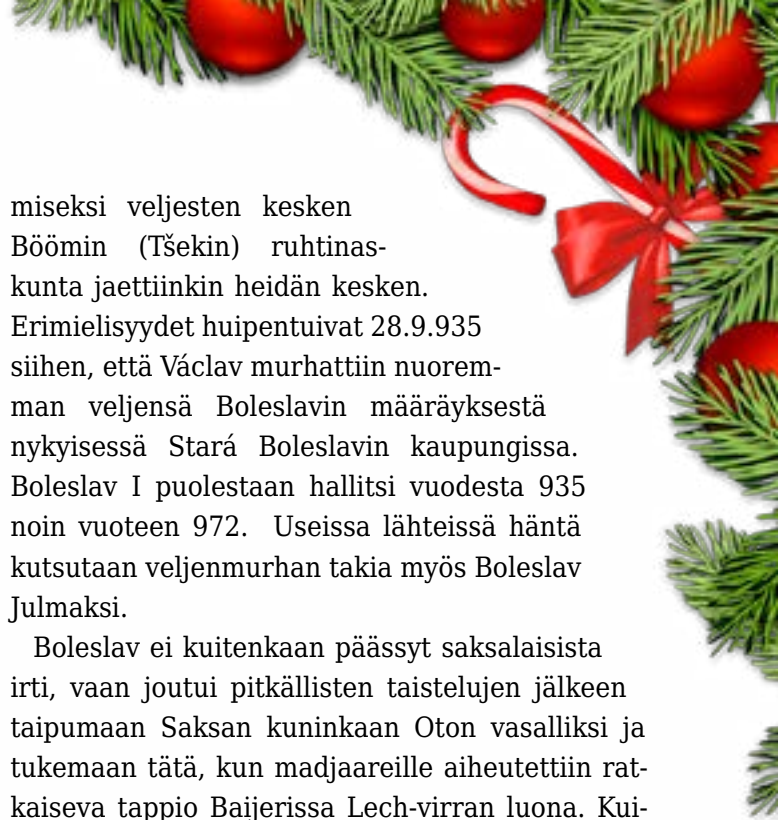
Tuleva ruhtinas Václav syntyi vuonna 907, jolloin tšekkiläiset heimot olivat irtautumassa vanhasta slaavilaisesta Suur-Määrin valtakunnasta omaksi poliittiseksi kokonaisuudekseen. Ruhtinas **Spytihněv I:n** hallituskaudella (n. 894–915) tšekkiläiset heimot irtaantuivat Suur-Määristä ja päätyivät lujittamaan omaa tšekkiläistä valtiotaan.

Václavin isoisä **Bořivoj** oli jo ottanut kasteen slaavien apostoleilta **Konstantinokselta**, eli munkkinimeltään **Kyrillokselta**, sekä **Methodiokselta**. Hän myös teki Prahasta hallintokeskuksensa.

Hänen poikansa ruhtinas Spytihněv I on liitetty sekä Prahin linnaan että siitä luoteeseen n. 17 km sijaitsevaan Budečín linnakkeeseen rakennettuihin kirkkoihin. Hänen nuorempi veljensä ja seuraajansa **Vratislav I** (915–921) vastusti menestyksekkäästi madjaariheimojen painetta ja naituaan Elben takaisesta Havolan-Stodoran slaaviheimosta syntyisin olevan **Drahomíran** hän yritti lähentyä muita slaavilaisia heimoja. Vratislavin kuoleman jälkeen Drahomíra johti holhoojahallintoa alaikäisten poikiensa **Václavin** ja **Boleslavin** puolesta. Václavin isoäiti **Ludmila** yritti myös vaikuttaa poikien kasvatukseen. Kiistat uuteen valtanperijään vaikuttamisesta sekä muut poliittiset syyt johtivat siihen, että Drahomíra antoi kuristaa Ludmilan kuoliaaksi. Drahomíraa pidettiin kuitenkin pakanana ja Ludmilaa puolestaan hartaana kristittyä, joten Václavin isoäidistä tuli marttyyri ja pyhimys. Sitten aikuistunut nuori Václav karkotti isoäitinsä Ludmilan murhaajan eli äitinsä Drahomíran ja kuljetutti Ludmilan jäännökset Prahin linnaan Pyhän Yrjön kirkkoon. Lopulta Drahomíran viikinkihenkivartijat ottivat tämän hengiltä.

Nuori Václav, joka hallitsi vv. 921–935, oli aika-kauteensa nähden verraten sivistynyt hallitsija, joka politiikkaansa muotoillessaan turvautui ennen kaikkea kristilliseen ideologiaan ja kirkkoon. Nuoren Václavin opettajina oli pappeja sekä isoäiti Ludmila, joka opetti hänelle tarvittavia kieliä kantaslaavia, latinaa ja ehkä kreikkaakin. Václav perusti pyhälle Vítukselle omistetun rotundan Prahin linnaan, jonka paikalla on nyt Vítuksen katedraali.

Václav halusi ehkä välttää suoranaisia sotilaalli-

sia yhteenottoja mahtavampien naapuriensa kansa. Näitä olivat itäfrankkilaiset Baijeri ja Saksi. Toisaalta hän alisti valtaansa saksien jo kerran nujertamat Elben takaiset slaaviheimot ja Kouřimin ruhtinaan **Radslavin**, joka tulkittiin kapinalliseksi alistuttuaan sakseille. Niinpä Václav onnistui saamaan maansa irti vasallisitoumuksistaan näihin itäfrankkilaisiin eli tuleviin saksalaisiin naapureihin, baijerilaisiin ja saksilaisiin.

Sittemmin saksit hyökkäsivät odottamatta Tšekin ruhtinaskuntaan ja etenivät yllätyshyökkäyksensä avulla Prahaan saakka samalla kun he olivat vallannet Baijerin. Siihen oli ilmeisesti kaksikin syytä: ensinnäkin Saksien kuningas **Henrik Linnustaja** oli joutunut vuonna 926 maksamaan pakkoveroa Suur-Määrin murskanneille madjaareille, ja toiseksi Henrik halusi tuhota Václavin ruhtinaskunnan, Elben takaisten slaavien ja madjaarien muodostaman liiton. Niinpä Václav katsoi parhaaksi solmia rauhan Saksin ruhtinaan Heinrichin eli sittemmin Saksan kuninkaana tunnetun Henrik Linnustajan kanssa ja antoi tälle uskollisuuden lupauksen. Siinä hän lupautui vuosittain maksamaan Saksin ruhtinaalle pakkoverona 500 hrivnaa eli talenttia hopeassa ja 120 härkää. Tuolla hinnalla tšekkiläishallitsija kykeni säilyttämään yliherruutensa alueellaan ja saattoi keskittyä maansa sisäisten olojen lujittamiseen. Hän rakennutti kirkon Prahan linnaan, johon hän vaati Henrik Linnustajalta siirrettäväksi Pyhän Vítuksen jäännökset. Sittemmin Henrik Linnustajasta tuli koko Saksan kuningas, joka yhdessä Václavin vallananastajaveljen **Boleslavin** kanssa tuotti madjaareille ratkaisevan tappion ja sai nämä vihdoin asettumaan aloilleen. Kuitenkin vasta Henrik Linnustajan pojasta **Otto I**:stä tuli ensimmäinen Pyhän saksalaisroomalaisen keisarikunnan keisari, kun paavi hänet kruunasi.

Václavin vasallisopimus Saksiin ja itäfrankkien valtakuntaan herätti kuitenkin tšekkiläisylimystön vastustuksen. Monia heimoja ei myöskään miellyttänyt kristinuskon aseman vahvistaminen ja vanhan uskonnon hylkääminen. Lisäksi Václav suosi latinalaisia kirkonmenoja slaavinkielisten asemesta ja antoi tuoda maahan saksalaista papistoa. Sitä paitsi Václavin nuoremmalla veljellä Boleslavilla oli omat suunnitelmansa, vaikka kiistojen välttä-

miseksi veljesten kesken Böömin (Tšekin) ruhtinaskunta jaettiin heidän kesken. Erimielisyydet huipentuivat 28.9.935 siihen, että Václav murhattiin nuoremmen veljensä Boleslavin määräyksestä nykyisessä Stará Boleslavin kaupungissa. Boleslav I puolestaan hallitsi vuodesta 935 noin vuoteen 972. Useissa lähteissä häntä kutsutaan veljenmurhan takia myös Boleslav Julmaksi.

Boleslav ei kuitenkaan päässyt saksalaisista irti, vaan joutui pitkällisten taistelujen jälkeen taipumaan Saksan kuninkaana Oton vasalliksi ja tukemaan tätä, kun madjaareille aiheutettiin ratkaiseva tappio Baijerissa Lech-virran luona. Kuitenkin Boleslav oli se, joka edisti Václavin pyrkimyksiä ruhtinaskunnan lujittamiseksi.

Aika pian murhan jälkeen Václavia alettiin pitää pyhänä marttyyrina. Olihan hän tukenut läntisen paavin kirkon vaikutusvallan lujittumista ruhtinaskunnassaan. Niinpä hänestä tuli yksi katolisen kirkon kolmesta tšekkiläisestä pyhimyksestä. Václav oli ollut paavin kirkon uskollinen poika. Vuodesta 2000 hänen kuolinpäivänsä 28. syyskuuta on ollut Tšekin tasavallassa yleinen pyhäpäivä, jota juhliitaan tšekkien ensimmäisen itsenäisen valtion päivänä.

Legendat marttyyrinä murhatusta ruhtinaasta alkoivat syntyä heti. Ehkä kuuluisin on *Kosmasin kronikassa* vuodelta 1119. Sen mukaan Václav nousi joka yö ylhäiseltä vuoteeltaan ja lähti paljain jaloin ulos vain yhden kamaripalvelijan saattamana. Hän kiersi ympäri kirkkoja ja jakoi avokätisesti almuja leskille, orvoille, vankiloihin teljetyille ja kaikille vaikeuksien ahdistamille niin, ettei häntä pidetty ruhtinaana, vaan kaikkien kurjien ja onnettomien isänä. Useita vuosisatoja myöhemmin paavi **Pius II** julisti, että tämä legenda oli totta.

Jo pian ruhtinas Václavin kuoleman jälkeen ilmestyi ainakin neljä elämäkertaa, jotka ovat pohjana hänen maineelleen oikeamielisenä ja hurskaana kuninkaana. Legendat levisivät paitsi Böömissä, myös Englannissa. Niinpä jo saksalaisroomalainen keisari Otto I Suuri korotti hänet kuoleman jälkeen kuninkaana arvoon. Siitä on peräisin maine hyvästä kuningas Venceslausista.

Mahdollisuuksia tšekin opiskeluun kotona ja kaukomailla

Esittelen seuraavassa mahdollisuuksia tšekin kielen opiskeluun. Ystävämaamme kieltä voi takoa päähänsä niin täällä koti-Suomessa kuin natiivien parissa Tšekissä. Hezký výlet na češtinu!

Teksti: Eero Kettunen Kuvat: Pixabay

Johdannon tšekin kielen saloihin tarjoavat Kalliolan kansalaisopiston kurssit, joiden taso vaihtelee alkeista edistyneisiin. Koska kyseessä on työväenopiston opetus, edistyneittenkään opiskelijoiden taso ei ole kovin korkea. Kalliolan kurssien opettaja **Sirpa Seppälä** antaa myös yksityisopetusta, ja hänen johdolla on mahdollisuus etäopiskeluun, jos sattuu elämään muualla päin Suomea kuin pääkaupunkiseudulla. Yksityisopetus tapahtuu Sirpukan kielipalveluiden kautta. Myös Espoon työväenopiston kurssitarjontaan on kuulunut tšekin kursseja, joita lukuvuoden 2016-17 opinto-ohjelmassaan sillä ei kuitenkaan ole. Samoin Helsingin seudun kesäyliopiston kurssi-

tarjonnassa on ollut tšekin alkeiskursseja, mutta koska kursseja ei järjestetä joka vuosi, kunkin vuoden ajankohtainen tarjonta tulee tarkistaa kesäyliopiston opinto-oppaasta.

Mikäli tšekin taitojaan haluaa syventää perustasoa syvemmälle, kieltä voi opiskella Helsingin yliopistossa sekä Tampereen yliopistossa ja avoimessa yliopistossa. Helsingissä tšekin opetusta tarjoaa nykykielten laitoksen länsi- ja eteläslaavilaisten kielten ja kulttuurien oppiaine. Niin pääkuin sivuaineopiskelijakin voi edetä opinnoissaan yliopistolehtori **Helena Lehečková**n johdolla perus- ja aineopintojen kautta syventäviin opintoihin asti. Tampereella tarjolla on ainakin vielä lukuvuonna 2016-17 25 opintopisteen laajuiset tšekin kielen perusopinnot, joista vastaa venäjän kielen ja kulttuurin oppiaine. Tampereen yliopisto ja avoin yliopisto tekevät yhteistyötä Kaarlen yliopiston kanssa, joten kultaisesta kaupungista saapuu opettaja sekä syys- että kevätlukukaudella kuudeksi tai seitsemäksi viikoksi. Muuten tšekin opiskelu tapahtuu ilman opettajan ohjausta.

Saamani tiedon mukaan tšekin kielen asema Helsingin yliopistossa ei ole uhattuna, vaikka korkeakoulujen rahoitukseen on kohdistettu leikkauksia. Ikävä kyllä en saanut selvitettyä Tampereen yliopiston tilannetta tšekin opetuksen suhteen. Ilmeisesti kansliahenkilökunta on niin kovan työpaineiden alla, ettei se ennätä vastata tiedusteluihin.

Paras tapa oppia tšekkiä on tietysti oleskella Tšekissä. Maassa on monia mahdollisuuksia opiskella kieltä – tosin korvausta vastaan.

Moni suomalainenkin on tutustunut tšekin kieliopin ihmeisiin Prahassa, Brnossa ja Olomoucissa järjestetyissä slavistiikan kesäkouluissa. Ne alkavat heinäkuun lopulla ja kestävät elokuun loppupuolelle. Prahassa ja Brnossa kesäkoulut kestävät neljä viikkoa; Olomoucissa on neljän viikon kesäkoulun ohella mahdollisuus kuluttaa koulunpenkejä vain kahden viikon ajan. Kesäkoulupakettiin kuuluu puolihoito. Yleensä kesäkoululaiset majoitetaan opiskelija-asuntoloihin. Mikään ei kuitenkaan estä etsimästä kohdekaupungista muuta majoitusta.

Prahassa voi kesäkoulun lisäksi opiskella tšekkiä Kaarlen yliopiston eri laitoksilla. Kaarlen yliopiston ”kielikeskus” (The Institute for Language and Preparatory Studies) järjestää tšekin intensiivikursseja, joiden pituus vaihtelee kuudesta viikosta lukuvuoteen. Ennen kurssin alkua opiskelijat jaetaan tasoryhmiin heidän kielitaitonsa tason mukaan. Kovin pitkälle edistyneille kursseista ei kuitenkaan ole iloa. ”Kielikeskus” auttaa opiskelijoita asumisjärjestelyissä. Majoituspaikat tuntuvat vaihtelevan vuosittain. Tarjolla on ollut edullisia hotellihuoneita, halpoja hostelleja ja jopa yksiöitä Prahan lähiöissä.

Kaarlen yliopiston humanistisen tiedekunnan alaisuudessa toimii bohemistiikan laitos (Institute of Czech Studies), joka antaa tšekin opetusta ulkomaalaisille. Laitoksen opetusohjelmaan kuuluvat kandi- ja maisteriohjelmat niille, jotka haluavat hioa kielitaitoaan lähes natiivien tasolle. Lyhyen oppimäärän tarjoaa kahdeksan kuukauden bohemistiikan ohjelma, joka sisältää kattavan paketin tšekin kielestä sekä maan kirjallisuudesta, historiasta ja kulttuurista.

Linkit

Kalliolan kansalaisopisto:

<https://opistopalvelut.fi/kalliola/courses.php?l=fi#pos-1-100-12561>

T:mi Sirpukka - Kielipalvelut:

<http://www.sirpukka.com/>

Espoon työväenopisto: <https://www.omnia.fi/tule-oppimaan/espoo-tyovaen-opiston-kurssit>

Helsingin seudun kesäyliopisto:

<http://www.kesayliopistohki.fi/>

Helsingin yliopisto:

<http://www.helsinki.fi/slaavilaiset/>

Tampereen yliopisto:

<http://www.uta.fi/ltl/sivuaineet/tsekki/index.html>

Tampereen avoin yliopisto:

<https://www10.uta.fi/avoimentarjonta/kokonaisuus?id=6646>

Kesäkoulut Tšekissä:

Praha: <http://lsss.ff.cuni.cz/>

Brno: <https://www.phil.muni.cz/kabcest/cs/letni-skola-slovansky-ch-studii.php>

Olomouc: <http://www.lsss.upol.cz/>

Kaarlen yliopisto:

The Institute for Language and Preparatory Studies:

<http://ujop.cuni.cz/en/courses/intensive-courses-fo-czech-language>

Institute of Czech Studies:

<http://ubs.ff.cuni.cz/en>

Tšekki ja Slovakia 1900-luvulta eteenpäin

*Teksti: VTT Heikki Larmola. Jatko-osa luennosta Tšekit, slovakit ja Eurooppa
Helsingin Kulttuurikeskus Caisassa 22.3.2016. Koko luentoteksti löytyy seuran kotisivuilta.*

Tšekin tasavallassa on kaksikamarinen parlamentti: senaatti (Senát) ja edustajainhuone (Poslanecká sněmovna). Senaatti vain vahvistaa lait. Senaattoreita on 81 ja heistä vaihtuu kolmasosa joka toinen vuosi. Syksyllä 2016 oli jälleen yksi vaihtokierros. Senaattorit valitaan vaalipiireittäin enemmistövaaleilla. Vaalikelpoisuusiän alaraja senaattoriksi on peräti 40 vuotta, kuten tasavallan presidentiksikin.

Monet ovat sitä mieltä, että senaatti on oikeastaan melko turha elin, koska Tšekki ei suinkaan ole Yhdysvaltojen tapaan mikään jättimäinen liittovaltio, vaan pieni yhtenäisvaltio. Senaattia on jopa kutsuttu veteraanipoliitikkojen ja -vaikuttajien ”kultaiseksi tunkioksi”, mutta kommunismin jälkeinen ensimmäinen presidentti **Václav Havel** halusi säilyttää tämän elimen kunnianosoituksena sotien välisen ajan ensimmäiselle tasavallalle. Myös ensimmäisen tasavallan aikaan maassa oli parlamentin ylähuone.

Varsinainen lainsäädäntöelin on 200-jäseninen edustajainhuone, johon edustajat valitaan joka neljäs vuosi suhteellisella vaalitavalla. Maan johdossa ovat pitkään vuorotelleet konservatiivinen Kansalaisten demokraattinen puolue, *Občanská demokratická strana* ODS sekä perinteinen Sosiaalidemokraattinen puolue, *Česká strana sociálně demokratická* ČSSD. Myös totalitaarisesta menneisyydestään irtisanoutuneet kommunistit (*Komunistická strana Česká a Moravská* KSČM) näyttävät saavan vaali vaalilta toistakymmentä prosenttia äänistä, vaikka kukaan ei suostu heidän kanssaan yhteistyöhön – ei ainakaan hallitusyhteistyöhön.

Viime kerralla vaalit aikaistettiin jo vuodelle

Petr Nečas

2013, kun konservatiivipuolueen johtaja ja pääministeri **Petr Nečas** onnistui sotkeutumaan korruption, tarvelemään oman poliittisen uransa, avioliittonsa ja samalla oman puolueensa menestymismahdollisuudet. Näin onnetonta totaalista romahdusta ei satu yleensä edes Tšekin pääministerille, vaikkakin vuonna 2008 poliittinen hallitus kaatui korruptiosyytösten takia huolimatta siitä, että Tšekki oli tuolloin EU:n puheenjohtajamaa.

Sosiaalidemokraateista (ČSSD) tuli tuolloin nipin napin suurin puolue, mutta ei niin suuri kuin gallupit lupailivat. Sen johtajasta **Bohuslav**

Sobotkasta tuli pitkien neuvottelujen jälkeen pääministeri. Hiukan samanlaisen ”jytyn” kuin meillä perussuomalaiset vuosina 2011 ja 2015 sai vuoden 2013 miljardööri **Andrej Babiš**in johtama ANO 2011. Puolue lienee ainakin jotenkin rinnastettavissa perussuomalaisiin. Ainakin se oli täysin uusi puolue, joka oli myös otettava hallitukseen. Puolueen nimi on viekas, koska ”ano” on ”kyllä” tšekiksi. Babiš perusti aikoinaan ”Akce nespokojenýh občanů”-nimisen liikkeen (Tyytymättömien kansalaisten toimintaryhmä). Monet lehdet kutsuvat puoluetta ”kirppusirkukseksi” – niin monenlaisia poliittisia voimia se edustaa. Se on toistaiseksi kuitenkin pysynyt koossa. Kommunistit säilyttivät, jopa vahvistivat asemansa kolmanneksi suurimpana puolueena. Siitä huolimatta heidät jätettiin oppositioon. Konservatiivien ODS kutistui pienpuolueeksi. Kaiken kaikkiaan parlamentin puoluekartta koki suunnilleen yhtä suuren mullistuksen kuin edellisissä vaaleissa.

Äänestysaktiivisuus jäi melko heikoksi, vain vajaat 60 prosenttia vaivautui käyttämään äänioikeuttaan. Se ei ennusta kovin hyvää parlamentaarisen demokratian legitimitetille.

Presidentiksi valittiin kevättalvella 2013 kulmikas veteraani **Miloš Zeman**, joka oli irrottautunut sosiaalidemokraateista ja luonut oman kannattajaryhmänsä. Hän seurasi tehtävässään ODS:n **Václav Klausia**, joka tuli tunnetuksi EU-vastaisuudestaan kykenemättä kuitenkaan estämään maan liittymistä Euroopan Unioniin. Klaus jäi yksin kiukuttelemaan, kun muut juhlivat ilotulituksin ja samppanjapulloin Tšekin EU-jäsenyyttä. Aikaisemmin presidentti valittiin parlamentissa, mutta vuoden 2013 vaalit olivat ensimmäiset suorat kansanvaalit, samoin kuin Slovakian presidentinvaalit. Miloš Zeman on edeltäjänsä EU-myönteisempi. Hän vastustaa ankarasti islamilaisia turvapaikanhakijoita. Zemanin mielipiteet ovat kuin kaikuja ristiretkien ajoilta tai kuin runsaat viisi ja puolivuosisataa sitten hussilaiskuninkaan **Jiří Poděbradylaisen**, joka halusi Euroopan ruhtinaiden liittoa islamilaisen Turkin uhkaa vastaan. Zemanin mielestä islamilaisten olisi pysyttävä kotimaissaan, eikä yrittää tuoda kulttuuriaan Eurooppaan. Tšekin hallitukseen ei ole mitenkään pakolaismyönteinen.

Slovakian parlamenttivaalit 5.3.2016

Pääministeri **Robert Fico** Smer-puolueen eli ”Suunta”-puolueen hallitus kärsi vaaleissa odotettua pahemman takaiskun. Smer on lähinnä sosiaalidemokraattinen puolue ja siten myös Sosialistisen Internationaalin jäsen (SI), tosin enemmän tai vähemmän ongelmalliseksi koettu. Se menetti ehdottoman enemmistönsä Slovakian kansallineuvostossa (*Slovenská národná rada, SNR*) eli yksikamarisessa parlamentissa. SNR:ssä on 150 kansanedustajaa. Smer säilyi kuitenkin yli 28 prosentin kannatuksellaan ylivoimaisesti suurimpana yksittäisenä puolueena. Toisin kuin viime vaalien jälkeen, sikäläiset sosiaalidemokraatit eivät voi enää muodostaa hallitusta yksin.

Kuten monessa muussakin demokratiassa, myös Slovakiassa äänestäjät ovat kyllästyneet politiikoihin ja lähes krooniseen tautiin – korruption. Äänestysaktiivisuus jäi Tšekin vuoden 2013 vaalien tapaan niukasti alle 60 prosentin. Niinpä parlamenttiin nousi poliitikkoja vastustava puolue, ”Olemme perhe” (Sme Rodina).

Kummankin maan puoluejärjestelmät vaikuttavat vakiintumattomilta. Vaaleihin saattaa osallis-

tua alun kolmattakymmentä puoluetta. Samoin oli jo sotien välisenä aikana Tšekkoslovakian ensimmäisessä tasavallassa. Lähes äärimmilleen viety moniarvoisuus, poliittinen pluralismi, osoittautui sen yhdeksi kohtalokkaaksi heikkoudeksi.

Kyllästyminen poliittikkoihin näkyi jo pari vuotta sitten presidentinvaaleissa. Puolueista riippumaton miljonääri **Andrej Kiska** voitti presidentinvaalien toisella kierroksella ennakkosuosikin, pääministeri Robert Ficon.

Hallitusneuvotteluista tulivat hankalat, koska Ficon Smer-puolue edustaa SNR:ssa yksinään vasemmistoa. Tasapainottava voima perinteikäs Kristillisdemokraattinen unioni jäi hyvin niukasti alle viiden prosentin äänikynnyksen ja putosi parlamentista ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1990, samettivallankumouksen innostuksessa pidettyjen vaalien. Samalla parlamenttiin on tullut avoimesti **Tison** sodanaikaista kleriko-fasistista diktatuuria natsi-Saksan vasallivaltiossa ihaileva **Marian Kotleba** Kansanpuolue - Meidän Slovakiamme (Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko). Parlamenttiin on palannut myös konservatiivinen ja kansallismielinen, takavuosina rasismistakin syytetty Slovakian kansallispuolue, SNS (*Slovenská národná strana*). Ficon Smer on takavuosina istunut samassa hallituksessa SNS:n kanssa, mikä aiheutti närää Sosialistisessa Internationalissa ja on johtanut Smerin väliaikaiseen erottamiseen SI-järjestöstä.

Turvapaikan hakijoille Slovakian vaalitulos ei ole tiennyt hyvää. Pääministeri Fico on jo aiemmin ilmoittanut, että niin kauan kuin hän on pääministerinä, maahan ei tule pakolaisia. Äärioikeistolaisten puolueiden rynnistys parlamenttiin vain vahvistaa tätä.

Tšekit, slovakit ja turvapaikanhakijat

Euroopan Unionissa on suunniteltu, että jäsenmaat pakotetaan ottamaan vastaan turvapaikanhakijoita tiettyjen kiintiöiden mukaan. Sen perusteella Tšekin kiintiö olisi 4306 turvapaikanhakijaa ja Slovakian 2287, jotka ovat jo saapuneet Kreikkaan, Italiaan ja Unkariin. Tšekki on aiemmin tarjoutunut ottamaan vastaan 1500 turvapaikanhakijaa ja Slovakia 200, joiden se haluaa olevan

kristittyjä, eikä muslimeja. ”Eurooppaan saapuvat turvapaikanhakijat eivät halua jäädä Slovakiaan. Heillä ei ole uskonnollisia siteitä tänne, eikä sukulaisia täällä. He lähtisivät joka tapauksessa muualle. Siksi kiintiöt ovat minusta järjettömiä”, sanoi Slovakian pääministeri Robert Fico. ”Haluamme auttaa, mutta taloudellisesti tarjoamalla asiantuntija-apua. Totta kai otamme vastaan joitakin pakolaisia, mutta toiminnan on oltava täysin vapaaehtoista”, lausui puolestaan Tšekin pääministeri Bohuslav Sobotka. Molemmat pääministerit ovat sosiaalidemokraatteja.

EU:n komission suunnitelmissa on sijoittaa unionin jäsenmaihiin 66400 turvapaikanhakijaa Kreikasta, 54000 Unkarista ja 39600 Italiasta. Kyseisten maiden ei tarvitsisi osallistua suunnitelmiin. Tämä oli tilanne syyskuussa 2015. Slovakia on uhannut jopa lähteä EU:sta, jos kiintiöt tulevat.

Liittokansleri **Angela Merkelin** on väitetty tehneen Turkissa sopimuksen puolesta miljoonasta pakolaisesta ja ovien avaamisesta Eurooppaan seuraaville pakolaisierille. Saksan liittokansleri on halunnut luoda ns. jakelusysteemin eli keinon pakolliseen sijoittamiseen eri maihin.

Kaikki neljä Višegrad-maata, Puola, Tšekki, Unkari ja Slovakia ovat tuominneet liittokanslerin pakolaispolitiikan. Varsinkin Slovakia ja Unkari ovat selväsanaisesti tuominneet aiheet turvapaikanhakijoiden pakkosijoittamisesta EU:n jäsenmaihiin. Puolan kanta on vain jyrkentynyt entisestään vaalien jälkeen. Tšekin ja Slovakian rajavartijat tukevat Makedoniaa sen valvoessa Kreikan vastaista rajaansa. Višegrad-maat ovat huolissaan Turkin yrityksistä toimittaa pakolaiset Eurooppaan sekä Kreikan ja Makedonian kyvyttömyydestä vahtia rajojaan. Višegrad-maiden rintamassa on myös yli 20-miljoonainen Romania.

Višegrad-maat ovat katolisia - tosin lukuun ottamatta ”jumalattomia” tšekkejä, joista suurin ryhmä ei tunnusta mitään uskontoa, mutta sieläkin katoliset ovat suurin uskonnollinen ryhmä ja vahva osa historiallista kulttuuria. Slovakit ja puolalaiset ovat sitten sitäkin hartaampia katolilaisia. Ne kaikki ovat aikoinaan taistelleet osmannien Turkkia - siis muslimeja vastaan. Niiden kokemukset vieraan suurvallan eli Neuvostoliiton hallinnasta ovat liian tuoreita, jotta ne voisivat hy-

Angela Merkel

väksyä enemmän tai vähemmän pitkäaikaisia vieraita. Sitä paitsi vanhempi ikäpolvi muistaa hyvin vielä **Hitlerin** Saksan miehityksen. Toisen maailmansodan jälkeen kaikki, ehkä Unkaria lukuun ottamatta, ovat panneet täytöntöön kansallisia puhdistuksia. Puola ei koskaan aikaisemmin historiassaan ole ollut niin puolalainen kuin nyt, Tšekki tšekkiläinen eikä Slovakia slovakialainen madjaarivähemmistöään lukuun ottamatta. Unkarilaisia sen sijaan on riittänyt kansallisiksi vähemmistöiksi maan rajojen ulkopuolellekin sen jälkeen, kun Trianonin rauhassa Unkarille jäi vain noin kolmasosa sen entisistä alueista – menetys, josta se ei vielääkään ole täysin toipunut.

Väli-Eurooppa, Mitteleuropa, Střední Evropa

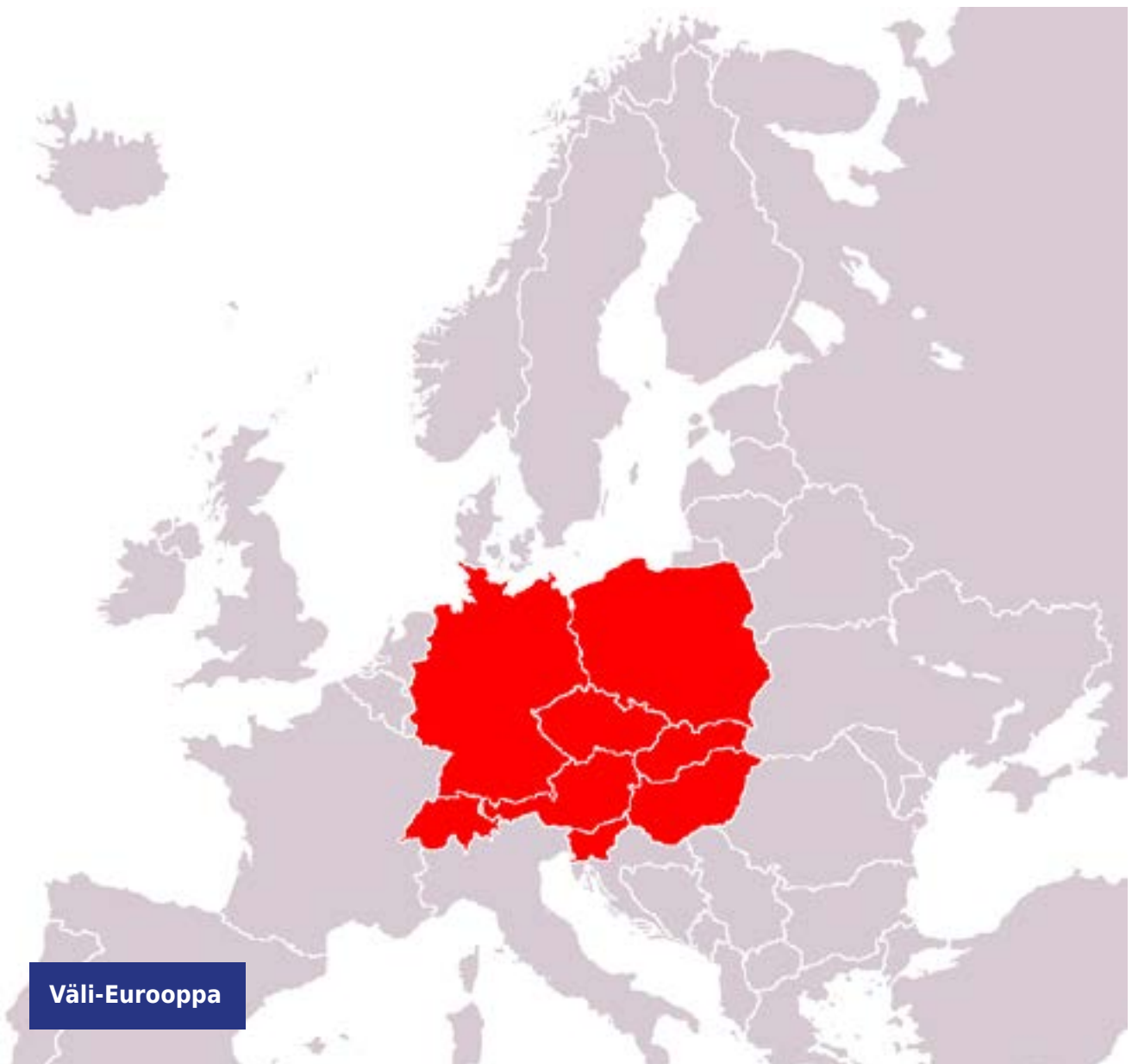
Ensimmäinen, jolla oli idea Itä- ja Länsi-Euroopan väliin jäävästä ”kolmannesta Euroopasta”, oli itävaltalainen katolinen pater **Ignacius Seipel**. Hän kannatti Itävalta-Unkarin muuttamista Tonavan

” Turvapaikan hakijoille Slovakian vaalitulos ei ole tiennyt hyvää.

kansallisuuksien federaatioksi, joka olisi monikansallisen imperiumin luonnollinen seuraaja vastapainona pan-germanismille. Seipel piti kolmannen Euroopan tehtävänä välittää toisaalta germaanien ja slaavien, toisaalta germaanisuuden ja latinalaisuuden ristiriitoja.

Paremminkin tunnettu näkemys kolmannesta Euroopasta on saksalaisen teologin ja poliitikon **Friedrich Neumannin** vuonna 1915 ensimmäisen maailmansodan jo riehueessa esiin tuoma ”Mitteleuropa”, Väli-Eurooppa. Neumannin mielestä Väli-Eurooppa voisi muodostua Saksan ja Itävalta-Unkarin ytimen ympärille koostuneista keski-suurista ja pienemmistä valtioista. Maailmansodan rintamalinjat näyttivät vaikuttaneen hänen käsityksiinsä, koska Neumannin mielestä näin voitaisiin luoda haaste Britannialle ja Venäjälle, jotka jo olivat globaalivaltioiden esiasteita. Näin *Mitteleuropan* syntyminen estäisi niitä nielemästä kolmatta Eurooppaa, koska siitä itsestäänkin tulisi globaali valtio.

Tomáš Masaryk taas halusi vuonna 1920 ilmestyneessä kirjassaan erottua selkeästi sekä Saksasta ja Venäjästä. Hänen näkemyksensä Keski-Euroopasta, alkuperäinen termi siis *Střední Evropa*, josta edellä esitetty on kirjaimellinen suomennos, oli Saksan ja Venäjän väliin jäävien pikkuvaltioiden ketju Lapista Kreikkaan. Hän otti Keski-Eurooppaansa mukaan myös Skandinavian kansat, ruotsalaiset, norjalaiset ja tanskalaiset, samoin kuin kaikki Balkanin kansat, jopa turkkilaiset. Toisaalta hän käsitteli Turkkiä kolmantena mahtina, joka kaakossa rajaisi Keski-Eurooppaa. Masaryk siis tavallaan opponoi Neumannia, koska hän jo tuolloin uuden Tšekkoslovakian tuoreena presidenttinä halusi luoda vastapainon mahdolli-

Väli-Eurooppa

selle germaanisen ylivallan vaikutukselle. Omassa maassaan hän kehitteli opin, jonka mukaan tšekit ja slovakit ovat oikeastaan samaa kansaa ja slovakin kieli vain tšekin murre, koska näin hän saattoi tehdä Böömin, Määrin ja Sleesian saksalaisvähemmistöstä pienemmän suhteessa yhdistyneisiin slaaveihin. Juuri Saksan pelossaan ja vieroksuaan Neuvosto-Venäjää Masaryk kaavaili laajempaakin yhteistyötä hänen Keski-Eurooppaansa kuuluvien pienten valtioiden välille.

Ranskalaistunut tšekkikirjailija **Milan Kundera** puolestaan yritti pamfletissaan vuonna 1984 rakentaa uudelleen keskieuropalaista identiteettiä aikomuksenaan erottaa tämä alue kylmän

sodan Euroopan rintamalinjoista. Alunpitäen maanpakolaisena Pariisissa elänyt Kundera puhui Keski-Euroopan tragediasta, koska kansandemokratiat olivat häivyttäneet todellisen kolmannen Euroopan, joka sijaitsee Saksan ja Venäjä/Neuvostoliiton välissä. Hänen Keski-Eurooppansa oli historian muodostama kulttuurinen alue. Kunderan tätä koskeva pamfletti oli tuohon aikaan suunnattu, paitsi kansandemokratioita ja niissä vallitsevaa venäläisen kulttuurin ylivaltaa vastaan, myös lännelle syytöksenä kolmannen Euroopan tai Keski-Euroopan unohtamisesta ja väärin tulkitsemisesta.

Suomen kannalta olennaista on, että tämä dis-

kurssi tarkastelle Eurooppaa vain lännestä itään, ei pohjoisesta etelään, kuten katoliset, ortodoksiset tai islamilaiset Välimeren maat, ja toisaalta luterilainen ja skandinaavis-suomalais-eestiläinen Pohjois-Eurooppa saattaisivat olettaa. Toisaalta, kun kyse on tšekeistä, slovakeista ja Euroopasta, tarkastelu lännestä itään on relevantimpaa kuin pohjoisesta etelään.

Skandinaavit kuuluvat mielestäni länteen, koska ruotsalaisilla, norjalaisilla ja tanskalaisilla on ollut ja on tärkeitä kosketuksia ainoastaan Saksaan, Ranskaan ja Britanniaan, ei Venäjä/Neuvostoliittoon. Tsaari **Pietari I, Aleksanteri I** ja **Stalin** olivat kiinnostuneita Suomesta, mutta eivät pyrkineet ulottamaan valtaansa skandinaaveihin. Niinpä skandinaaveilla ei elintärkeiden länsiyhteyksiensä vuoksi ole samanlaisia Venäjään kohdistuvia intressejä. Saksalla taas on aina ollut Suomelle oleellinen poliittinen, taloudellinen ja sivistyksellinen merkitys.

Vastaavasti Balkanin serbit, samoin kuin Ukrainaa ja Valko-Venäjää, kuulunevat sittenkin poliittisesti ja kulttuurisesti Itä-Eurooppaan. Eivät pelkästään bysanttilais-ortodoksinen uskonto ja kyrillinen kirjaimisto, vaan myös vanha historia ja vanhat liittolaissuhteet yhdistävät niitä Venäjään. Venäjä puolestaan on Neuvostoliiton tavoin euraasiaalainen suurvalta, joka on ihan oma yksikkönsä ja käsitteensä.

Albania on oma lukunsa. Taloudellisesti, kulttuurisesti, uskonnoltaan ja historialtaan se kuuluisi Itä-Eurooppaan. Se sijaitsee kuitenkin Adrianmeren rannalla vastapäätä Italiaa, joten maantieteellisesti se voisi sijoittua Väli-Eurooppaan.

Sen sijaan poliittinen Itä-Eurooppa oli jotain muuta. Se syntyi toisen maailmansodan seurauksena, minne neuvostoarmeija tai muut kommunistiset armeijat Jugoslaviassa ja Albaniassa etenivät Stalinin perussäännön mukaisesti. Poliittinen Itä-Eurooppa oli väliaikainen käsite, joka syntyi ja kaatui Neuvostoliiton toisessa maailmansodassa tapahtuneen laajenemisen ja sittemmin sortumisen myötä. Siihen kuuluivat kaikki Euroopan kansandemokratiat euraasiaalaista Neuvostoliittoa lukuun ottamatta. Poliittisen Itä-Euroopan romahdettua Väli-Eurooppa heräsi henkiin. Esimerkiksi Tšekki ja Slovakia kuuluivat poliittiseen Itä-Eu-

rooppaan ainoastaan vuosina 1945–1989.

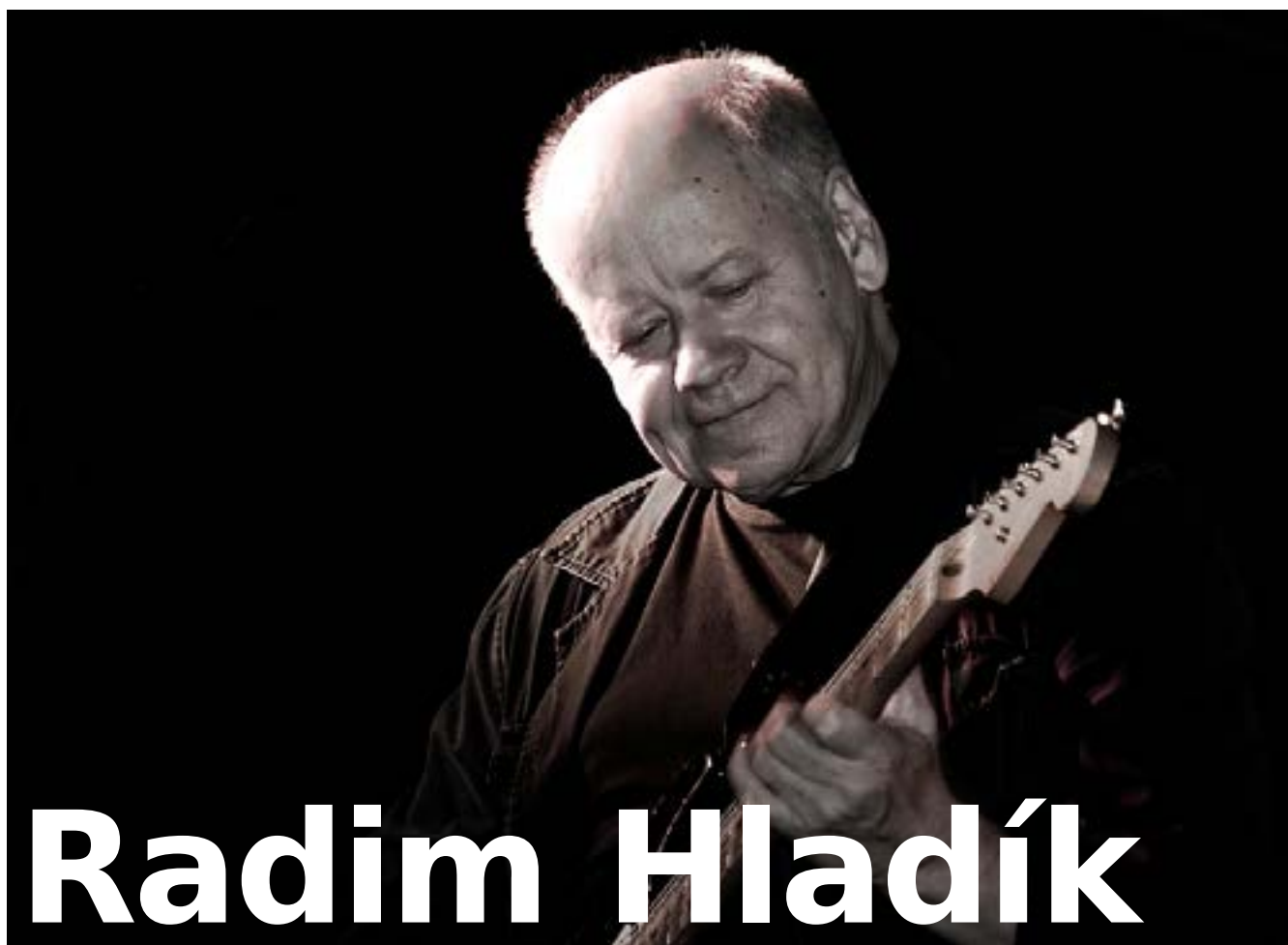
Neuvostokommunististen järjestelmien kaaduttua Euroopassa Väli-Eurooppa syntyi uudelleen Saksan ja Venäjän väliin. Uutta on se, että ensimmäistä kertaa historiassaan USA:lla on siellä tärkeitä strategisia intressejä. Kommunismin kaaduttua se ei niinkään enää tarvitse Saksassa olevia tukikohtiaan, koska se voi siirtää ne idemmäksi – Väli-Eurooppaan. Siitä oli osoituksena presidentti **George W. Bushin** aikomukset sijoittaa Puolaan ohjusasema ja Tšekkiin niitä tukeva tutka-asema. Kysymys jäi presidentti **Barack Obaman** aikana avoimeksi.

Nykyisin Väli-Eurooppa erottuu Länsi-Euroopasta Naton ja EU:n sisällä näiden maiden saavutettua kummankin järjestön jäsenyyden. Väli-Eurooppa saa sijoituksia Länsi-Euroopasta tai sai nykyiseen lamaan saakka, ja on toimittanut työvoimaa länteen. Väli-Eurooppa on kommunistivallan kaatumisen jälkeen myös amerikkalaismyönteisempi kuin nykyinen Länsi-Eurooppa, ja on luultavasti sitä edelleen, vaikka tšekit vastustivatkin amerikkalaisen tukiaseman perustamista. Nato oli Väli-Euroopalle EU:ta tärkeämpi, koska vain USA saattoi taata sen Venäjää vastaan.

Ranskan entinen presidentti **Jacques Chirac** veti ranskalaisella mahtipontisuudellaan rajan Länsi- ja Väli-Euroopan välille. Kun Väli-Euroopan maat uskalsivat olla hänen kanssaan eri mieltä jälkimmäisen Irakin sodan oikeutuksesta, Chirac sanoi, että nämä maat laiminlöivät tilaisuutensa pitää suunsa kiinni. Presidentti Chirac paljasti avoimesti lännen suurten maiden perimmäisen asenteen Väli-Euroopan maita kohtaan. Pohjimmiltaan se ei juuri poikkea Venäjä/Neuvostoliiton ylimmän käskijän asenteesta. Eikä se oikeastaan poikkea länsivaltojen omastakaan asenteesta Münchenin kriisin ja toisen maailmansodan alussa. Eiväthän länsivallat, Britannia ja Ranska tehneet mitään auttaakseen Puolaa Hitlerin *Wehrmachtia* vastaan, vaikka olivat luvanneet. Nato-jäsenyys ja USA:n sateenvarjo epäilemättä parantavat ainakin Višegrad-maiden asemaa entiseen verrattuna.

Tulee silti mieleen **Augustin Ehrensvärdin**, Viaporin eli Suomenlinnan perustajan opetus: ”Jälkimaailma, seiso omalla kannallasi, äläkä luota vieraan apuun.”

Radim Hladík

13.12.1946 – 4.12.2016

Teksti: Nina Faconová

Joulukuun alussa Tšekin musiikkimaailma menetti yhden parhaista muusikoista, kitaristeista ja säveltäjistä. **Radim Hladíkilla** oli todettu keuhkofibroosi, johon hän kuoli sunnuntaiaamuna 4.12.2016. Vaikka fanit ja läheiset tiesivät, että hänen kuntonsa ei ollut hyvä, silti hänen kuolemansa tuli kaikille šokkina.

Radim Hladík ei ollut vain erittäin lahjakas rock-muusikko, vaan myös opettaja ja tuottaja. Hän oli teknisesti kaikkia edellä, ja häntä pidettiin yhtenä parhaista tšekkikitaristeista, mistä hän sai myös palkinnon.

Lapsena hän opetteli soittamaan pianoa, mutta myöhemmin siirtyi Prahan konservatorioon, missä opiskeli kitaransoittoa. 15-vuotiaana hän soitti kitaraa bändissä nimeltä *Komety*, vuodesta 1964

saakka hän toimi ammattilaismuusikkona Olympik-klubilla. Hän oli myös *The Matadorsin* jäsen.

Vuonna 1968 Radim Hladík ja muut perustivat bändin *Blue Effect*. Koska silloinen kommunistinen hallitus yritti sensuroida biisien sanoja ja kieltää bändin olemassaolon, *Blue Effectistä* tuli jossain vaiheessa *Modrý Efekt* sekä *M.Efekt*. Silloin aikaa kun monet muut muusikot luopuivat sen takia urastaan, pakenivat länteen tai siirtyivät ”turvallisempiin genreihin”, Hladík jatkoi bändin kanssa eri nimillä ja taisteli kommunistista lakia ja tyhmyyttä vastaan musiikillaan. Sosialistisessa maassa hänelle ei annettu mahdollisuutta osoittaa lahjakkuuttaan.

Radim Hladík oli 60- ja 70-luvuille tyypillisen kitarasaundin edustaja. Hänestä tuli nuorten muu-

” Radim Hladík oli 60- ja 70-luvuille tyypillisen kitarasaundin edustaja.

sikkojen esikuva ja opettaja.

Vaikka 90-luvulla vallankumouksen jälkeen tilanne vaikutti siltä, että jatkuvasti muuttuva *Blue Effect* hajoaa lopullisesti, Radim Hladík löysi uutta musiikkivirtaa nuorista muusikoista, joiden kanssa hän jatkoi bändiä 2000- ja 2010-luvuilla.

Radim Hladík oli poikkeuksellisen lahjakas muusikko, joka levitti iloa ja positiivisuutta. Hän oli hyvä mies, joka rakasti musiikkia niin paljon, että soitti ja keikkaili elämänsä loppuun asti. Kiitos ihanasta musiikista! Lepää rauhassa, Radim, meille ja musiikkimaailmalle tulee sinua ikävä. 🇨🇪

Slovakialainen Zuzana Mauréry on Opettaja-elokuvan pääosassa.

Uutta tšekkiläistä elokuvaa Helsingissä

Teksti: Eero Kettunen

Syyskuun lopulla Helsinki nousi kymmeneksi päivää ”maailman parhaaksi” elokuvakaupungiksi, kun Rakkautta & Anarkiaa -elokuvasfestivaali taas kerran valtasi osan pääkaupunkimme elokuvateattereista Kinopalatsista Korjaamon kulkusaliin. Tänä vuonna festivaalin ohjelmistossa komeili kolme elokuvaa, joissa näkyi tšekkiläisten elokuvaihmissen kädenjälki: jo viime lehdessä esitelty *Já, Olga Hepnarová* (Minä, Olga Hepnarová), *Učitelka* (Opettaja) ja *Domáci péče* (Kotihoito). Viimeksi mainittua elokuvaa kokoontui katsomaan joukko seuramme jäseniä yhdessä joittenkin Helsingissä asuvien tšekkien kanssa.

Jan Hřebejkin ohjaama *Opettaja* on ”tšekko-slovakialainen” yhteisproduktio. Elokuva kilpaili tänä vuonna Karlovy Varyn elokuvajuhlien pääsarjassa, ja se pohjautuu tositahtumiin. Elokuvan päähenkilö on valta-asemaansa väärinkäyttävä

kieltenopettaja eräässä Bratislavan peruskoulussa.

Elokuvan alku hämmentää katsojaa: samaan koulurakennukseen näyttäisi saapuvan koulupäiväänsä aloittavia peruskoululaisia, mutta jostain syystä myös oppilaiden vanhemmat istuvat lastensa pulpeteissa. Kerronnan edetessä käy ilmi, että elokuvan nykyhetki on vuosi 1983 ja että vanhemmat kuluttavat koulunpenkkejä, koska heidät on kutsuttu koolle vanhempainiltaan. Koulun rehtori ja apulaisrehtori haluavat erottaa väärinkäytöksiin syyllistyneen opettajan. Vanhempien tulisi allekirjoittaa vetoomus asian eteenpäin viemiseksi sosialistisessa byrokratiassa. Opettajamme kuitenkin kuuluu kommunistiseen puolueeseen, joten häntä vastaan nouseminen voisi johtaa vaikeuksiin.

Takautumien avulla tuodaan esiin opettajan manipulatiivinen luonne ja valta-aseman väärinkäyttö

Alena Mihulová ja Bolek Polívka ovat Kotihoito-elokuvan Vlasta ja Ladä.

suhteessa omiin oppilaisiin ja heidän vanhempiinsa. Takautumien rinnalla elokuvassa seurataan koulun johdon ja vanhempien muodostaman ”kentoikeuden” etenemistä. Elokuvassa tarkastellaan kouluyhteisön kautta 1980-luvun tšekkoslovakialaista yhteiskuntaa, jossa pula perushyödykkeistä ja pitkät jonot kauppojen edustoilla kuuluivat arkipäivään – samoin kuin puolueen jäsenten etuoikeudet. Elokuva päättyy epilogiin, jossa opettajamme on taas kerran saapunut uuteen kouluun. Vaikka luokkahuonetta koristava kuva on vaihtunut **Husákista Haveliin**, opettajamme manipulatiivisuus ei ole hävinnyt minnekään. Hänellä on mielessä entiset metkut – tosin hänen opettamansa kieli on muuttunut Keski-Eurooppaa mullistaneen geopolittisen järjestyksen myötä venäjämästä englanniksi.

Kotihoito on aiemmin mainosfilmien parissa työskennelleen **Slávek Horákin** ensimmäinen kokoillanelokuva, jossa kuvataan optimistisesti ja huumorilla höystettynä vakavan sairauden kohtaamista ja kuolemaan valmistautumista. Elokuvan päähenkilö Vlasta toimii sairaanhoitajana kotisairaanhoidossa syvällä Määrin maaseudulla. Hän siirtyy laukkuineen potilaan luota toisen luomilloin jalkaparikassa, milloin moottoripyörän

” Vlasta tajuaa, että on korkea aika alkaa nauttia elämästä.

kyytiin liftaten, sillä linja-autovuorot eivät aina satu täsmäämään hänen päiväohjelmansa kanssa – oman auton käyttäminen hän söisi kaikki ansiot.

Vlastan kurinalainen elämä menee raiteiltaan, kun hän sattumalta kuulee olevansa kuolemansairas. Koko elämänsä hän on uhrannut itsensä toisten eteen, mistä palkkana ovat olleet kiittämättömät ja hankalat potilaat, rakkaudeton avioliitto ja etäinen suhde tyttäreen. Elämän perimmäisten kysymysten äärellä Vlasta tajuaa, että on korkea aika alkaa nauttia elämästä. Haparoivin askelin hän kulkee kohti elämänhallintaa, oman elämänsä sankaruutta. Oppaanaan tällä matkalla hänellä on *new age* -valmentaja, jonka ohjeet henkiseen kasvuun ja fyysiseen terveyteen ovat joiltakin osin, kuinka sen nyt sanoisi, mielenkiintoisia.

Uusi fantasiakirjallisuus

Suomi-Tšekki-seura tekee myös yhteistyötä *CzechLitin* (aiemmin *Portál České Literatury*) kanssa. Voimme osaltamme edistää tšekkiläistä kulttuuria kääntämällä *CzechLitin* artikkeleja suomeksi ja tuomalla esiin myös sellaista tšekkiläistä kirjallisuutta, josta Suomessa ei ole tähän mennessä juurikaan tiedetty. Marjo Kauppisen suomentama Antonín K.K. Kudláčín artikkeli Uusi fantasiakirjallisuus on julkaistu ensimmäisen kerran internetissä *Portál České Literaturyssa* ja myöhemmin *CzechLitissä*.

Fantasiakirjallisuudeksi yleisesti kutsutulla populaarikirjallisuuden alalla, joka kattaa sci-fi-, fantasia- ja kauhukirjallisuuden, on myös oma erityinen sijansa nykyisessä tšekkiläisessä kirjallisuudessa.

Toisin kuin voisi kuvitella, fantasiakirjallisuus ei sisällä ainoastaan kaupallisesti motivoituneita töitä, sillä tästä kirjallisuuden lajista voi ajoittain löytää tekstejä, joilla on uskomattomia taiteellisia ansioita. Samettivallankumouksen jälkeiset muutokset nostivat esiin nuoremman sukupolven kirjoittajia, jotka eivät olleet julkaisseet ennen vuotta 1989, kun taas merkittävä määrä vanhempia kirjoittajia – tietyin poikkeuksin – lakkasi kirjoittamasta näitä lajeja. Fantasiakirjallisuus alkoi yhä enenevässä määrin eriytyä ja lajivaihtelua alkoi esiintyä. Tämä oli aiemmin ollut tuntematonta Tšekin tasavallassa. Samoin tuntematonta oli merkittävä fantasian suosion nousu lukijoiden keskuudessa, mikä pian alkoi syrjäyttää siihen asti

hallinnutta sci-fi-kirjallisuutta.

Lisäksi fantasian käsite suljettuna kirjallis-kommunikatiivisena piirinä vakiintui. Tämänäyttypisen kirjallisuuden fanit kokoontuvat kerhoissa, jotka ovat yhteydessä laajoihin, väljästi järjestäytyneisiin verkostoihin niin sanotun *fandomin* puitteissa. He järjestävät temaattisia tapaamisia, *coneja*, lukevat erikoistuneita lehtiä, ostavat erikoistuneiden kustantajien julkaisemia kirjoja erikoistuneista kirjakaupoista, ja ottavat osaa tiettyjä fantasian lajeja ja teemoja sisältäviin kirjallisiin kilpailuihin.

On myös olemassa vain fantasiakirjallisuudelle suunnattua kirjallisuuskritiikkiä, olkoonkin suhteellisen perustasoista. *Fandomilla* on myös oma kirjallisuuspalkintojen systeeminsä, jossa *Akademie science fiction*, *fantasy a hororu*, Sci-fin, fantasian ja kauhun akatemia on pitkään tavoitellut asemaa palkintojen merkittävimpana jakajana. Tämä alakulttuurille tunnusomainen kansainvälinen piirre muodostaa poikkeuksen, eikä ainoas-

taan populaarikirjallisuudessa.

Yllä mainittu fantasiakirjallisuuden institutio-naalisesti suljettu luonne on samaan aikaan risti-riidassa sen kanssa, että useat kirjailijat yhä selvemmin yrittävät ylittää populaarikirjallisuuden ja taidekirjallisuuden välisen rajan. Fantasian perustana on edelleen vahva juoni ja ripeä, suora-viivainen kerronta, jonka tarkoitus on pääasiassa viihdyttää. Nykyisin joitakin näistä teoksista on rikastettu postmodernin kirjallisuuden piirteillä ja niillä on laajempi intellektuaalinen ulottuvuus. Kuten angloamerikkalaisen kehityksen esimerkistä voidaan nähdä, tietyt keinotekoiset taipumukset ovat olleet fantasiakirjallisuudessa pitkän aikaa piileviä, ja keskustelut kaupallisen ja taiteen kannattajien välillä jatkuvat myös nykyisessä tšekkiläisessä kontekstissa.

1990-luku edusti marraskuuta 1989 edeltäneen ajan trendien huipennusta ja samaan aikaan se ennusti uutta vaihetta tšekkiläisen fantasiakirjallisuuden laadussa. Kirjailijoiden määrässä huomattiin merkittävä kasvu vuoden 2000 jälkeen (esikoiskirjojen määrä vuosien 2005 ja 2010 välillä oli todennäköisesti suurempi kuin koko 1990-luvun debyyttikirjojen määrä).

Toinen tämän ajan tärkeä piirre on alan kirjatutannon selvä kasvu. Se on yhteydessä – ainakin joidenkin – erikoistuneiden kustantajien ammatti-

maisempaan toimintaan ja viime vuosina fantasia-kirjallisuuden suurempaan esiintymään joidenkin suurten kustannustalojen (esimerkiksi Argo ja Knížní klub) julkaisukatalogeissa. Kuitenkin tämän kehityksen kanssa on ristiriidassa erittäin rajattu ammattimaisesti julkaistujen alan aikakauslehtien määrä. Tšekin markkinoilla niitä on yhä vain kaksi: *Ikarie*, nykyinen *XB-1*, ja *Pevnost*, kun taas on yhä useampia fantasiakirjallisuudelle omistautuneita internet-sivustoja, missä nuorin sukupolvi voi oppia journalismin taitoa (FantasyPlanet, Fanzine, Fantasya).

Yhden kirjailijan kirjoittamien romaanien ja novellikokoelmien ohella novellantologioilla on tärkeä sija nykyajan tšekkiläisessä fantasiakirjallisuudessa. Valtaosa niistä on suunnattu fantasian tietyille aloille tai teemoille. Antologioissa usein kokeneet, julkaisseet kirjailijat kohtaavat lahjakkaita nuorempia kirjoittajia, joille tämäntyyppinen julkaisu on hyödyllinen askel myöhempään menestykseen.

Verrattuna marraskuuta 1989 edeltäneeseen ja juuri vallankumouksen jälkeiseen tilanteeseen edellä mainitun *fandomin* merkitys on heikentynyt selvästi. Yhä suurempi osa fantasiakirjallisuudesta pitävien toiminnasta tapahtuu virallisen *fandom*-rakenteen ulkopuolella. Uuden vuosituuhannen ensimmäisellä vuosikymmenellä *conien* määrä

on lisääntynyt ja puhtaiden amatööritapahtumien ohella fanien toiminta on ammattimaistunut (hyvä esimerkki tästä on **Václav Pravda** ja hänen *Festival Fantaziensa*).

Nykyaikaisen fantasiakirjallisuuden lajit

Nykyaikaisen tšekkiläisen fantasiakirjallisuuden lajien spektri edustaa vain osin muotoja, jotka ovat edustettuina kansainvälisessä populaarikirjallisuudessa. Fantasiakauhu on pitkään ollut ääri-ilmiö Tšekin tasavallassa, mistä on todisteena se, että on ollut vain yksi kirjailija, joka on keskittynyt yksinomaan kauhuun. Lisäksi on ollut vain lyhytaikaisia, epäonnistuneita yrityksiä julkaista alaan erikoistunutta aikakauslehteä.

Puhtaan lajimuodon sijaan on löydettävissä useita yhdistelmiä muiden tšekkiläisen kirjallisuuden lajien, kuten jännityskirjallisuuden ja romanttisen seikkailukirjallisuuden kanssa. Tšekkiläinen ironiantaju ja musta huumori voivat olla syynä paikalliseen mieltymykseen niin sanottuun *splatterpunkiin*. Se on äärimmäisen verinen ja väkivaltainen kauhun versio, jonka käytäntöjä sovelletaan joidenkin tšekkiläisen fantasian menestyneiden kirjailijoiden teoksissa (**Jiří Kulhánec, Štěpán Kořiva**).

Tästä huolimatta kauhu on edelleen kirjailijan mielenkiinnon kannalta täydennys muille fantasian lajeille. Čapek-tyylinen sci-fi oli satiirisine elementteineen vallitsevaa tšekkiläisessä fantasiakirjallisuudessa 1980-luvulla, mutta se on selvästi menettänyt suosiotaan viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana. Vain ajoittain näemme nykyisin esimerkkejä kirjailijoista, jotka aikanaan yhdistettiin siihen. Nykypäivän lukijat tapaavat pitää toimintasuuntautuneemmasta lajista, joka sisältää jännityselementin.

Viime vuosina on etenkin nuorten kirjailijoiden keskuudessa vihdoinkin esiintynyt myös ulkoilla erittäin menestyntä armeijasci-fiä. Mutta laajimmalle levinnyt nykyisen tšekkiläisen fantasiakirjallisuuden luova ala on löydettävissä niin sanotusta sankarifantasiasta, jossa on erittäin dynaaminen juoni ja selvästi erottuva sankari-soturi -päähenkilö, joka on perinteinen prototyyppi.

Anglosaksisessa ympäristössä sitä edustaa **Robert E. Howardin** Conan-hahmo. Nykyaikainen lähestymistapa, joka on myös tavallinen tšekkiläisessä ympäristössä, lisää realistisempia piirteitä päähenkilön luonteeseen, mikä tuo hänet lähemmäksi nykyaikaisen jännityskirjallisuuden sankareita.

Tämäntyyppinen toiminnallinen fantasiafiktio sijoittuu toisen lukijoiden suosikin, historiallisen fantasiakirjallisuuden rinnalle. Historiallinen fantasiakirjallisuus kehittää houkuttelevia seikkailutarinoita enemmän tai vähemmän hienostunutta menneisyydestä vasten. (Tämän lajin edustava yleiskatsaus on löydettävissä esimerkiksi antologioista *Písň temných věků* - 2005, ja *Memento mori* - 2009). Tässä maassa on yllättävän vähän lukijoita, joita kiinnostaa Tolkien-tyyppinen eepinen fantasia, jonka teokset sisältävät yksityiskohdallisen kuvauksen kuvitellusta maailmasta ja joka on monimutkainen kerronnalliselta juoneltaan. Tšekkiläinen mielenlaatu vaikuttaisi olevan soveliaampi vähemmän mahtipontiseen lähestymistapaan, ja huumorin ja parodian esiintyminen fantasiassa on yleisempää.

Muitakin nykyaikaisia muotoja on kehittymässä, kuten esimerkiksi kaupunkifantasia (kts. esimerkiksi kokoelma nimeltä *Pod kočičími hlavami*, 2007) ja fantasia nuorille lukijoille, joka on usein lähellä nykyaikaisten novellien lajia. Toiset kirjailijat yrittävät kokeellista lähestymistapaa, joka perustuu epätavallisille tekniikoille tai harvinais-

Jaroslav Velinský

sempien motiivien käytölle (kuten itämaisyyden). Ilmeisen keinoitekoiset fantasian alat, joita ulkomailla ensisijaisesti edustaa uuskuuma, eivät vielä ole ilmaantuneet tšekkiläiseen fantasiakirjallisuuteen.

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden tšekkiläisiä fantasiakirjoittajien sukupolvia on kuvannut niin tyylillinen vaihtelu kuin joissain tapauksissa myös joidenkin keskenään erilaisten sukupolvien kirjoittajien yhtäaikainen vaikutus. Vanhimmat iän ja ”palvelusajan” perusteella ovat kytköksissä kirjailijoiden esikoisteoksiin ja myös joskus ensimmäisiin huippuihin aikakaudella, joka edelsi vuotta 1989. Tämän ryhmän etujoukoissa klassikon statuksesta nauttien ovat **Jaroslav Velinský** ja **Ondřej Neff**.

Nykyaikaisen fantasiakirjallisuuden kirjailijat

Jaroslav Velinský (1932). Hän on tšekkiläisen fantasiakirjallisuuden ja yleisemminkin populaarikirjallisuuden vanhin. Erityisesti kaksi hänen kirjoistaan ovat tärkeimpien tšekkiläisen fantasiakirjallisuusteosten joukossa. Ensimmäinen on dystopia *Engerlingové* (1995), joka kuvaa Tšekin rajalla maan alla piileksivän Itävalta-Unkarin monarkian aikaisen vanhakantaisen yhteisön kohtaloita. Toinen on maagista realismia edustava *Dzwille* (1996), unenkaltainen tarina kadotetun maan ja kadotettujen rakkauksien etsinnästä. Monilla tavoin ne ovat kirjalliselta ja intellektuaaliselta tasoltaan verrattavissa vakavan kirjallisuuden parhaisiin teoksiin.

Ondřej Neff (1945). Hän yhdistää mielellään proosateoksensa sarjoiksi – yksi erittäin suosittu sijoittuu lähitulevaisuuteen kuuhun. Lisäksi Neffillä on *Milénium*-trilogia (1992–1995), jonka kantavana teemana on kalenterimuutoksen aiheuttamat odottamattomat seuraukset. Myös hänen yksittäiset teoksensa ovat huomionarvoisia, etenkin katastrofin jälkeiseen aikaan sijoittuva *Tma* (1998, korjattu versio 2003). Siinä Neff luo vision maailmasta, jossa sähkö yllättäen lakkaa olemasta fyysisenä ilmiönä, ja hän yrittää ennustaa tällaisen tapahtuman sosiaalisen ja poliittisen vaikutuksen. Viime aikoina hän on myös tutkinut töissään **Lud-**

vik Součekin kirjallisen perinnön ideoita. Souček oli Tšekkoslovakian maineikkaimpiin kuuluva sci-fi-kirjailija ja tunnettu myös muinaisten avaruusaliovierailujen teorioistaan.

František Novotný (1944) kuuluu myös ”klassikkosukupolveen”. Hyvän vastaanoton saaneiden novellien ohella on ilmestynyt myös sarja teoksia nimeltä *Valhala* (1994–2007), joissa hän yhdistää todellista ja vaihtoehtoista historiaa ensimmäisestä ja toisesta maailmansodasta germaaniseen mytologiaan epätavallisen kekseliäällä tavalla. Suurusuuntaisen rakenteensa ja juonikehityksensä puolesta se lähestyy ulkomaisen fantasiakirjallisuuden parhaita teoksia, kun taas sen ”historiallinen ironia” antaa sille erottuvan tšekkiläisen sävyn.

Vaikkakin on nuorempi kuin aiemmin mainitut kirjailijat, kirjallisen uransa keston ja nuorempiin kirjoittajiin tekemänsä vaikutuksen ansiosta **Jiří W. Procházka** (1959) kuuluu edellä mainittujen kirjailijoiden rinnalle. Hänen teoksensa ammentavat teknisen sci-fin perinteestä ja sen äskettäisemmästä vaiheesta (cyberpunk), samoin kuin seikkailullisesta toimintafantasiasta. Hänen teksteihinsä on kudottu tiheä verkko erilaisia viittauksia ja alluusioita, jotka osoittavat jo aiemmin mainitun postmodernin vaikutuksen. Procházka on myös sielu seikkailusarjaprojekti *Agent JFK*:ssa, jonka sivuilla kokeneet taiteilijat tapaavat lahjakkaita aloittelijoita.

Suurilukuisin tšekkiläisen fantasiakirjallisuuden ydinryhmä, jolla on myös suurin määrä julkaistuja teoksia, on ”keskimmäinen sukupolvi”, toisin sanoen ne kirjailijat, jotka astuivat esille 1990-luvun taitteessa ja joissain tapauksissa 1990-luvun puolessa välissä. Tähän sukupolveen voidaan myös lisätä muita vakiintuneita ja aloittelevia kirjailijoita, joskin jonkin verran iältään nuorempia. Tämä sukupolvi edustaa kuitenkin niin laajaa ja heterogeenistä kokonaisuutta, että se on tarpeen jakaa useaan erilliseen alaryhmään.

Ensimmäistä näistä voitaisiin nimetä ”tšekkiläiseksi toimintakoulukunnaksi”, jonka edustajiin ovat vaikuttaneet voimakkaasti sarjakuvat ja toimintafilmit sekä osaltaan myös J. W. Procházkan teokset. Tämän ryhmän kiistaton johtaja on Jiří Kulhánek.

Jiří Kulháněk (1967). Hän on ainoa oikea bestseller tšekkiläisessä fantasiakirjallisuudessa ja häntä voidaan lukijasuosionsa ja kaupallisen menestyksensä ansiosta verrata taidekirjallisuuden suuriin tähtiin. Kaikkia hänen teoksiaan, alkaen esikoisteoksesta *Vládci strachu* (1995) aina viimeimpään romaaniin *Vyhlídká na věčnost* (2011) kuvaa nopea tahti, yksityiskohtainen väkivallan kuvaus, huomattava annos ironiaa ja mustaa huumoria sekä erityisesti rajaton tarinankerronnan lahja, josta kirjailijaa on ylistetty ja jonka seurauksena hänellä on paljon imitoijia.

Kulháněkin varjossa on ”kovien miesten” alaryhmä, erityisesti löyhän *Rigor Mortis* -nimisen ryhmän jäsenet. **Jiří Pavlovský**n (1968) novellit lähestyvät toimintalajin parodiarajaa, kun taas hänen aikalaisensa Štěpán Kopřiva (1971) tietystä määrin on uskollinen Kulháněkin mallille teoksissaan *Zabíjení* (2004) ja *Asfalt* (2009). Yksinkertaistaen on mahdollista luonnehtia muita keskimmäisen sukupolven alaryhmiä ”tuotteliaiksi, heterogeenisiksi ja tasaisen suosituiksi”. Nämä kirjailijat muodostavat edellä mainitun sukupolven ytimen ja keskeisen nykyaikaisen tšekkiläisen fantasiakirjallisuuden pilarin.

Leonard Medek (1962). Tyylin perusteella hän on suurin traditionalisti tšekkiläisessä fantasiakirjallisuudessa ja selvästikin inspiroitunut 1800-luvun ja varhaisen 1900-luvun seikkailukirjoista (ks. esim. *Dobrodruh*, 2004, *Libyjská suita*, 2008). Hän ei välttä myöskään muita fantasian lajeja, mistä todistavat hänen kaksiosainen Verne-tyylinen fantasiamatkakertomuksensa *Runeround* (1999) ja *Archimagos* (2000) ja laaja ”keltiläinen” fantasiaromaani *Stín modrého býka* (2001, kirjoitettu yhdessä **F. Vrbenskán** kanssa).

Muiden tärkeiden kirjailijoiden joukossa ovat **Jaroslav Mostecký** (1963), joka pääasiassa kirjoittaa historiallista fantasiaa. Ajoittain hän kuitenkin tekee kokeiluja sci-fin (*Archivář*, 2004) tai vähemmässä määrin kauhun (*Čára hrůzy*, 1998) parissa. Toimintasci-fin ja fantasian elementit taas yhdistyvät **Vladimír Šlechtan** (1960) teoksissa. Luonnollisestikin myös naisilla on sijansa ja tyylillisesti parhaisiin tšekkiläisiin fantasiakirjoittajiin kuuluvat Františka Vrbenská (1952) ja erittäin tuottelias **Jana Rečková** (1956). Tämän sukupolven

nuorempi osio koostuu vanhempien kollegojensa kanssa kilpailevista paikkansa vakiinnuttaneista kirjailijoista, joilla on jo uskollinen lukijakunta.

Miroslav Žamboch (1972). Hänen tarinansa, jotka ovat lukijoiden keskuudessa erittäin suosittuja, sisältävät elementtejä sci-fistä, fantasiasta ja kovan koulukunnan dekkarikirjallisuudesta. Niillä on taipumus perustua kovien, armottomassa ympäristössä taistelevien yksinäisten miesten elämiin (*Poslední bere vše*, 1999, *Seržant*, 2002, *Bez slitování*, 2003, *Drsný spasitel*, 2009, jne.).

Juraj Červenák (1974). Vaikka hän onkin slovakki, hän julkaisee kirjansa tšekiksi tšekkiläisten kustantajien kautta. Hänen pääalaansa on historiallinen fantasia, jonka rajoissa hän mieluiten käyttää varhaiselle keskiajalle tyypillisten materiaalien asioiden nimiä ja ilmauksia ja slaavilaisen mytologian motiiveja: toistuvia elementtejä, joilla on jokin symbolinen merkitys (sarja *Černokněžník*, 2003–2006 ja *Bohatýr*, 2006–2008). Viime aikoina hänen mielenkiintonsa on keskittynyt historiallisiin seikkailuromaaneihin, jotka ajoittuvat turkkilaissotien aikaan (sarja *Dobrodružství kapitána Báthoryho*, vuodelta 2009).

Ei tulisi myöskään unohtaa moninaista ja heterogeenistä ryhmää yksittäisiä kirjoittajia, joita on vaikea kategorisoida tai jotka ovat ainoita lajinsa edustajia maassaan. Perinteistä eepistä fantasiaa, joka oli yllättävän pitkään tšekkiläisten kirjailijoiden sivuuttama, on 1990-luvun alusta alkaen edustanut **Veronika Válková** (1970), joka julkaisee pseudonyymillä **Adam Andres**.

Ulkomailla suosittua niin sanottua armeijasci-fin (kovia toiminnallisia avaruuteen sijoittuvia armeijatarinoita) alalajia edustaa **Robert Fabian** (1969), ja perinteistä teknologista sci-fiä **Richard Šusta** (1956). Ainoa tšekkiläinen kauhuproosan kirjoittaja on **Svatopluk Doseděl** (1968). Yksittäisiin tekijöihin sisältyvät **Pavel Houser** (1972), jonka työ muistuttaa **J. L. Borgesian** ja **Ladislav Klímaa**, sekä **Jan Poláček** (1957), joka on saavuttanut huipun huomattavalla Fuks-tyylisellä romaanillaan *Spěšný vlak Ch.24.12* (2010). **Ladislav Fuks** kirjoitti psykologisia teoksia kuvaten ihmisten epätoivoa ja kärsimystä Saksan vallan alaisessa Tšekkoslovakiassa.

Tšekkiläisen fantasian nuoremman sukupolven

joukossa on kirjailijoita, jotka julkaisivat esikoisteoksensa tai tulivat tunnetuiksi laajemmissa lukijapiireissä 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Jotkut heistä ovat nopeasti liittyneet lajin eliittiin.

Petra Neomillnerová (1970). Hän on kaupallisesti menestyneen proosan kirjoittaja, joka sijoittaa psykologisesti kuvatut päähenkilönsä sekä erinomaisen dialoginsa seksiä ja väkivaltaa pursuavaan karskin realistiseen fantasiaan. **Pavel Renčín** (1977). Hän taas on urbaanin fantasian kärkeä ja saanut tunnustusta rikkaasta mielikuvituksestaan ja herkästä kielenkäytöstään. Hänen teoksiensa kohokohta tähän mennessä on ollut trilogia *Městské války* (2008–2011). Kirjailijoiden nuorin sukupolvi on usein (joskaan ei poikkeuksetta) värvätty fantasiakirjallisuuskilpailuista, jotka ovat vuosia olleet uusien kykyjen kasvatusalusta.

Nimet **Petr Schink**, **Míla Linc**, **Leoš Kyša**, **Jan Kotouč** tai **Julie Nováková** edustavat tulevaisuuden perustaa.

Nykyaikainen käännetty tšekkiläinen fantasia

Nyky aikaista tšekkiläistä fantasiakirjallisuutta ilmestyy vain harvoin ulkomaisina käännöksinä. Tšekkiläisillä kirjailijoilla ja kustantajilla on läheiset kontaktit puolalaisiin kollegoihinsa, eikä ole yllätys, että suurin käännettyjen tšekkiläisten teosten määrä löytyy Puolasta. Joissain tapauksissa (O. Neff, J.W. Procházka) tšekkiläisten kirjailijoiden tekstit ovat löytäneet tiensä eurooppalaisiin fantasiakirjallisuuden kokoelmiin (esimerkiksi *Sín slávy evropské SF*). Läpimurto angloamerikkalaisella alueella on miltei ennenkuulumatonta. Tähän saakka siihen on yltänyt vain J. Kulhánekin romaanin *Noční klubin* (2008) ensimmäinen osa USA:ssa (*The Night Club: Part One*) ja J. Červenákin novelli legendaarisessa amerikkalaisessa aikakauslehdessä *Weird Tales*.

Antonín K. K. Kudláč

Suomentanut Marjo Kauppinen

Seuran entinen puheenjohtaja Erkki Veräjänkorva kuollut

Vantaan kaupungin pitkäaikainen kaupunginjohtaja **Erkki Veräjänkorva** poistui keskuudestamme 12. lokakuuta lähes 85-vuotiaana. Erkki perusti aikoinaan Suomi-Tšekkoslovakia-Seuran Vantaan osaston, jonka puheenjohtajana hän toimi koko ajan. Vantaan kaupungin ystävyyskaupunkina toimii hänen ansiostaan Mladá Boleslav. Suurena Tšekin ystävänä Erkki Veräjänkorva valittiin pari kertaa myös koko seuramme puheenjohtajaksi.

Erkki Veräjänkorva oli tunnettu rehtinä ja työtehtiään miehenä ollen erittäin tunnustettu Vantaan kaupunginjohtajana, joka tarmokkaana ihmisenä hoiti esimerkillisesti myös suhteita Tšekkiin. Hänellä oli paljon ystäviä ja tuttavuuksia, joita hän kävi vaimonsa Marjan kanssa usein tervehtimässä, olivatpa he kerran seuramme jäsenmatkallakin ystävyysmaassamme.

Muistamme kunnioituksella Erkki Veräjänkorvan

työpanosta seurassamme sekä hänen erinomaisia henkilökohtaisia ystävyys-suhteitaan ja hänen ystävämaassamme arvostavaa ajatusmaailmaansa.

Otamme syvästi osaa hänen perheensä, vaimonsa Marjan sekä heidän lastensa ja lastenlastensa menetykseen.

Stargorod

– tšekkiläistä pubitunnelmaa Pietarin sydämessä

Teksti ja kuvat: Petteri Peuranen

Nykyään voi Pietarissakin virittäytyä tšekkitunnelmiin Stargorod-ravintolassa, joka sijaitsee noin 300 metriä Nevski prospektilta (Nevan suunnalta katsottuna oikealla puolella) Kazanskaja ulitsalla (nro 7) lähellä Kazanin katedraalia. Lokakuisen ensivisiittini perusteella paikka vaikuttaa olevan oiva ympäristö monenlaisiin tilanteisiin, varsinkin suurten urheilutapahtumien kisakatsomoille (nelisenkymmentä valkokangasta

näyttää suoria lähetyksiä), mutta myös pienemmille perhejuhlille, syntymäpäiville, pikkujouluille ym.

Osoitteessa www.stargorod.net voi tutustua tarkemmin ruokalistaan, joka on kolmikielinen (venäjä, englanti, tšekki). Hintataso on mielestäni kohtuullinen ja hinta-laatusuhde jopa erinomainen eli Stargorodissa saa hyvän vastineen rahoilleen. Nopeahkoalla visiitillä en tosin saanut kuin pinta-

raapaisun tarjonnasta. Tarkempia johtopäätöksiä voi tehdä 4-5 käynnin jälkeen ja kun on maistellut menun vaihtoehtoja kattavasti. Stargorodin oma (tumma) olut ehti vakuuttaa - lähes yhtä hyvää kuin U Flekún “spesiaali”! Satuina käymään siellä iltapäivällä *happy hour* -aikaan, mikä selvisi tarjoilijan tuodessa olutta: tulikin kaksi tuoppia yhden hinnalla (180 ruplaa = 2,7 €), ilman mitään mainintaa tilausta tehdessä! Kannattaa ehkä varmistaa seuraavalla kerralla etukäteen, ettei tule yllätystä! Ruoaksi otin ensitestillä vain Stargorodin oman tšekkiläisen olutkeiton leivän sisällä - ihan ok, vaikkei aivan omiin suosikkeihini kuulukaan.

Vuodesta 2012 alkaen Stargorod-brandistä on vastannut **Martin Švec** ja keittiömestarina **Radek Konečný** - molemmat kokeneita ravintola- ja panimoalan ammattilaisia. Stargorodissa pannaan neljää erilaista omaa aitoa tšekkiolutta perinteisellä reseptillä: *desítka*, lager, tumma ja vehnäolut. Olut siellä on todella luomua eli ei suodatusta, pastörointia, eikä säilöntäaineita, joten se “elää” vain 20 minuuttia, kunnes valo ja ilma ja huoneenlämpö alkavat heikentää sen laatua. Myös ruokien valmistukseen on kaksi erikoisuutta: Josper-niminen avotuli-hiiligrilli ja KSF *GriM-gerate*-grilli, jossa voidaan paistaa kerralla kokonainen 180-kiloinen porsas. Samanlaista KSF:aa käytetään Münchenin *Oktoberfestillä*, maailman

Happy hour -aikaan Stargorodista sai kaksi tuoppia yhden hinnalla.

Tšekkiläinen olutkeitto leivän sisällä.

Kuvassa paikan olutsammioita.

suurimmilla olutfestivaaleilla. Ruokalistalla on lähes kaikki tšekkiyeittien herkut, joista monet ovat syntyneetkin olutkulttuurin myötä noin 150 vuoden aikana prahalaisissa ravintoloissa. Stargorod-olutravintoloita on Pietarin lisäksi neljässä muussa kaupungissa: Sotši, Riika, Harkova ja Lvov.

MENNEITÄ TAPAHTUMIA

Tšekin tasavallan suurlähetystön vastaanottotilaisuus 27.10.2016. Kuvassa seuran entisiä ja nykyisiä jäseniä. 2. vas. Tšekin uusi suurlähettiläs Ivan Jukl, joka pari viikkoa kuvan ottamisen jälkeen jätti valtuuskirjeensä Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistölle.

Suomi-Tšekki-seuran perinteiset pikkujoulut järjestettiin ravintola Vltavan kabinetissa 5.12.2016. Mikuláš-tilaisuuden juhlistajia oli paikalla kymmenkunta.

